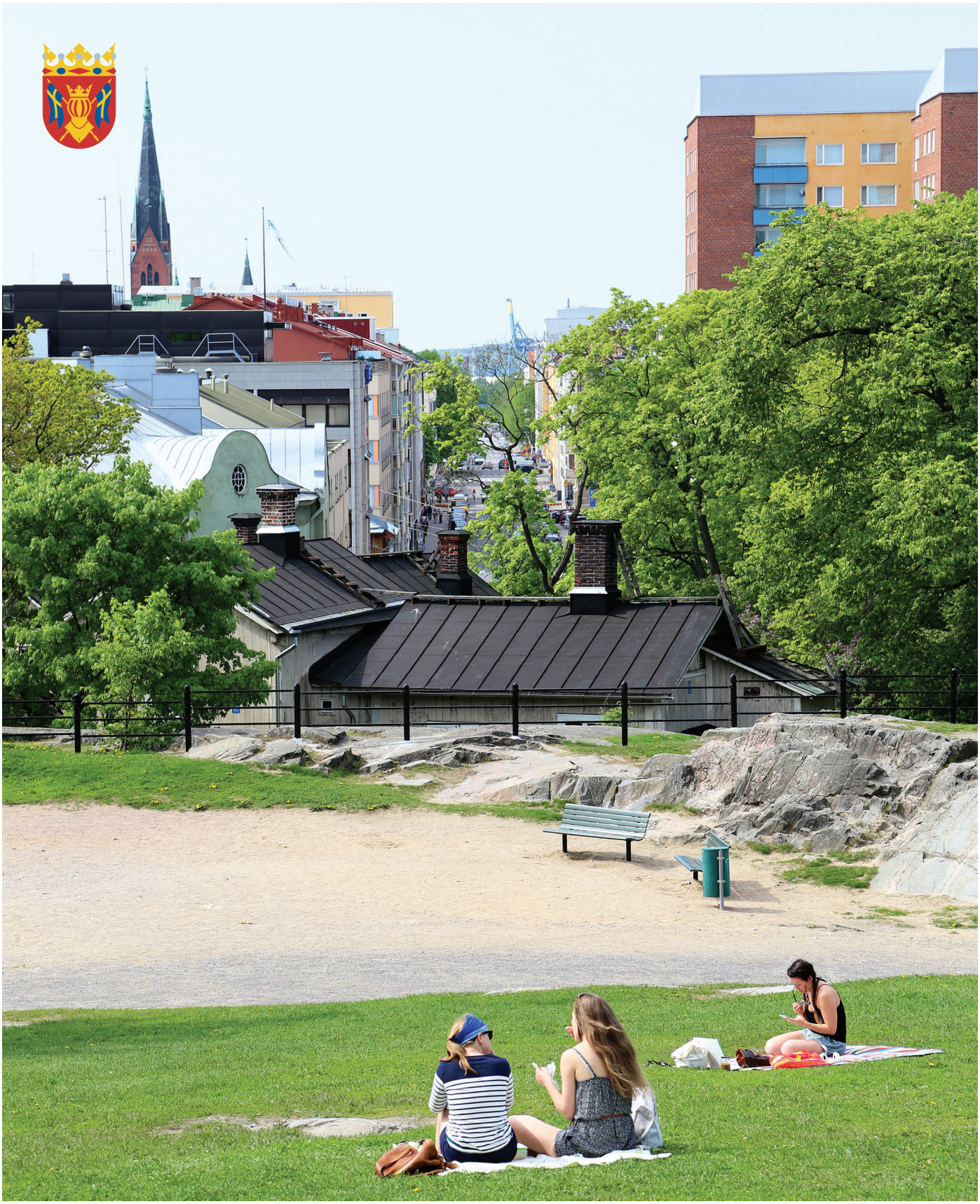

VARSINAIS-SUOMEN TAAJAMIEN MAANKÄYTÖN, PALVELUIDEN JA LIIKENTEEN VAIHEMAAKUNTAKAAVA

LIITE 8. / TAAJAMATARKASTELUN LÄHTÖKOHDAT

VARSINAIS-SUOMEN LIITTO
EGENTLIGA FINLANDS FÖRBUND
REGIONAL COUNCIL OF SOUTHWEST FINLAND

Taajamatarkastelun taustalla Varsinais-Suomen keskusverkkoselvitys

Varsinais-Suomen keskusverkkoselvityksessä kuvataan maakunnan rakennetta ja sen ominaisuuksia aikavälillä 1980–2010. Työssä selvitetään Varsinais-Suomen monikeskuksisen kaupunki-, kuntakeskus- ja alakeskusrakenteen ja kehityksen nykytila. Työssä maakuntaa tarkastellaan kokonaisuutena ilman kuntarajoja.

Selvityksessä hahmotetaan keskusten suhteet toisiinsa sijainnin, väestön, työpaikkojen, palveluiden sekä työ-matkaliikenteen näkökulmista. Työn tuloksena syntyy keskusten ominaisuuksiin perustuva luokittelu, jossa keskuksille annetaan niiden luonnetta kuvaavia määritteitä kuten esim. työssäkäyntikeskus tai asumisen keskus.

Selvityksessä tarkastellaan mm. seuraavia teemoja:
- maankäytön kehittyminen, taajamien pinta-alakehitys,
- väestökehitys ja asukastiheys,
- työpaikkakehitys,
- kerrosalan muutos ja aluetehokkuuden kehitys,
- palvelut,
- vaikutus- ja saavutettavuusalueet,
- joukkoliikenne, sekä
- keskuksen ominaisuuksista johdettavat vetovoimatekijät.

Keskusverkkoanalyysi
Varsinais-Suomen keskusverkon analyysissä tarkastellaan maakunnan taajamarakenteen ominaisuuksia ja viime vuosikymmeninä siinä tapahtunutta kehitystä. Tarkastelun tavoitteena on ymmärtää millaisia erityyppisiä taajamia maakunnassa on, mitkä tekijät yhdistävät eri taajamia sekä miten ne eroavat toisistaan.

Perinteisesti kaupunkien, kuntakeskusten ja kylien muodostamaa keskusverkkoa on tarkasteltu hallinnollis-hierarkkisesta näkökulmasta, jossa keskukset on luokiteltu niiden hallinnollisen aseman mukaan. Tällaisia kes-kusluokkia ovat olleet mm. maakuntakeskus, seutukuntakeskus tai kuntakeskus. Useiden viimeaikaisten kunta-liitosten myötä hallinnollinen luokittelu on kuitenkin muuttunut epäjohdonmukaiseksi vanhojen kuntakeskusten muuttuessa uusien kuntien alakeskuksiksi. Taajamien jaottelu hallinnollisin perustein on huono lähtökohta maakuntakaavoitukselle, sillä saman hallinnollisen luokan keskukset voivat poiketa merkittävästi toisistaan esimerkiksi väestön määrällä tai palvelujen monipuolisuudella mitattuna.

Keskusverkkoanalyysi perustuukin ensisijaisesti muihin kuin hallinnollisiin tekijöihin. Analyysissä Varsinais-Suomen keskusverkon ominaisuuksia tarkastellaan:
- väestön ja yhdyskuntarakenteen nykytilan,
- väestön ja yhdyskuntarakenteen viimeaikaisen kehityksen,
- palvelurakenteen ja
- työssäkäyntiliikenteen näkökulmista.

Keskusverkkoanalyysin lopussa nämä neljä näkökulmaa yhdistetään yhdeksi keskusverkkoa yleisellä tasolla kuvaavaksi synteesiksi. Tehtävät analyysit perustuvat yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmästä saatavaan ruututietoon sekä Varsinais-Suomen liiton ja maakunnan kuntien yhdessä keräämään palvelupisteaineistoon.

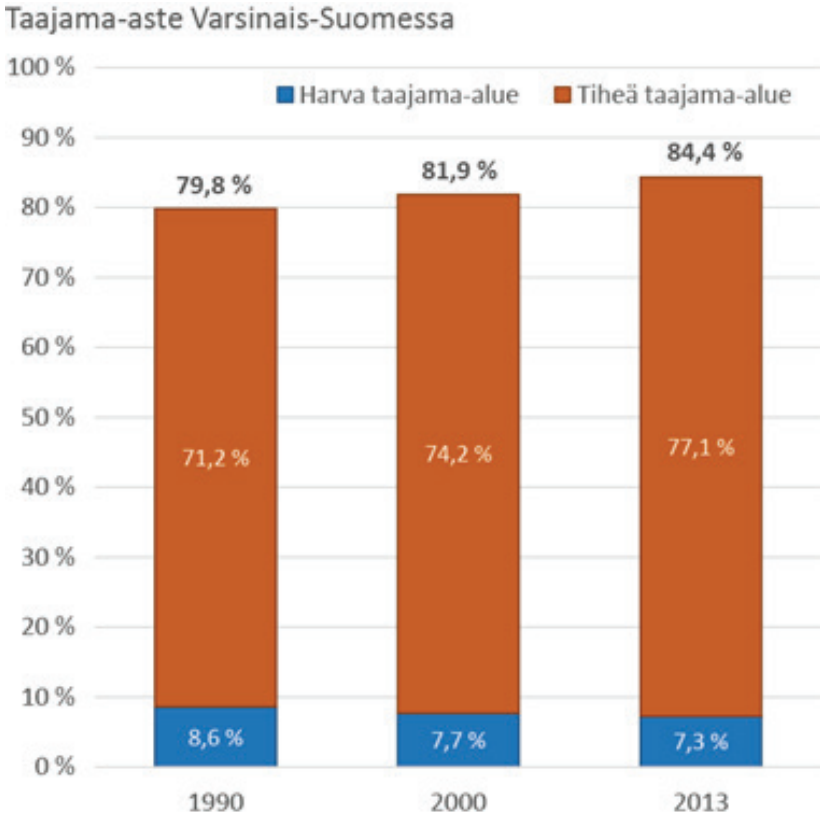
Keskusverkkoanalyysi osoittaa, kuinka tärkeää on tarkastella taajamien ominaisuuksia myös muista kuin perinteisestä hallinnollisesta näkökulmasta. Paitsi että saman hallinnollisen tason keskukset voivat olla luonteeltaan täysin erilaisia, vaikuttaa keskusten kehitykseen myös niiden suhteellinen sijainti. Suurten kaupunkikeskusten läheisyydessä sijaitsevien taajamien kehitykseen ovat vaikuttaneet varsin erilaiset tekijät kauempana sijaitseviin taajamiin verrattuna. Keskuksia onkin tärkeää tarkastella osana laajempaa kokonaisuutta, jotta niiden ominaispiirteet voidaan ymmärtää kokonaisvaltaisesti.

Lähde: Varsinais-Suomen keskusverkko, Tietoisku 31.3.2014
http://www.varsinais-suomi.fi/images/tiedostot/Aluekehittaminen/Tilastot/tietoiskut/keskusverkko_2014.pdf

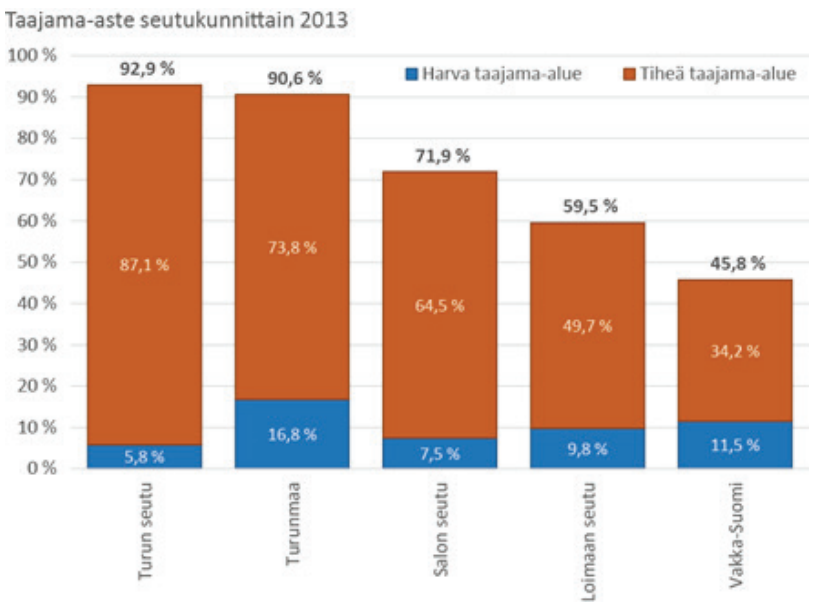
Taajama ja taajamoitumiskehitys

Taajamalla tarkoitetaan vähintään 200 asukkaan taajaan rakennettua aluetta, jossa rakennusten tiheys, kerrosala ja ryhmittyminen muodostavat taaja-asutusta. Suomen ympäristökeskuksen taajamarajaus jakautuu tiheään taajama-alueeseen ja harvaan taajama-alueeseen. Tiheä taajama-alue vastaa aluetehokkuudeltaan yleisesti jo rakennettua asemakaavoitettua taajama-aluetta (e>0,02) ja harva taajama-alue pääosin asemakaavoittamatonta alhaisen tehokkuuden taajama-aluetta. Harva taajama-alue voi olla keskeneräistä asemakaava-aluetta, asemakaavan lähialuetta, tiheämpää tienvarsiasutusta tai tiheään taajamaan kytkeytyvää, luonteeltaan kylämäistä asutusta.

Alueen muodostuminen taajamaksi tapahtuu väestö-, rakentamistiheys- ja -tehokkuuskriteerien täyttyessä. Kriteerien täytyttyä taajamaväestöön sisällytetään alueella jo ennen kriteerien täyttymistä asuvat asukkaat. Taajama-alueiden laajentuessa taajamaväestön osuus siis kasvaa ja toisaalta taajama-alueet laajentuvat, kun taajama-alueen määritelmä täyttyy asutuksen levittäytyessä edelleen. Taajama-alueilla asuvan väestön osuutta (koko kunnan/maakunnan/maan) väestöstä kuvataan taajama-asteella

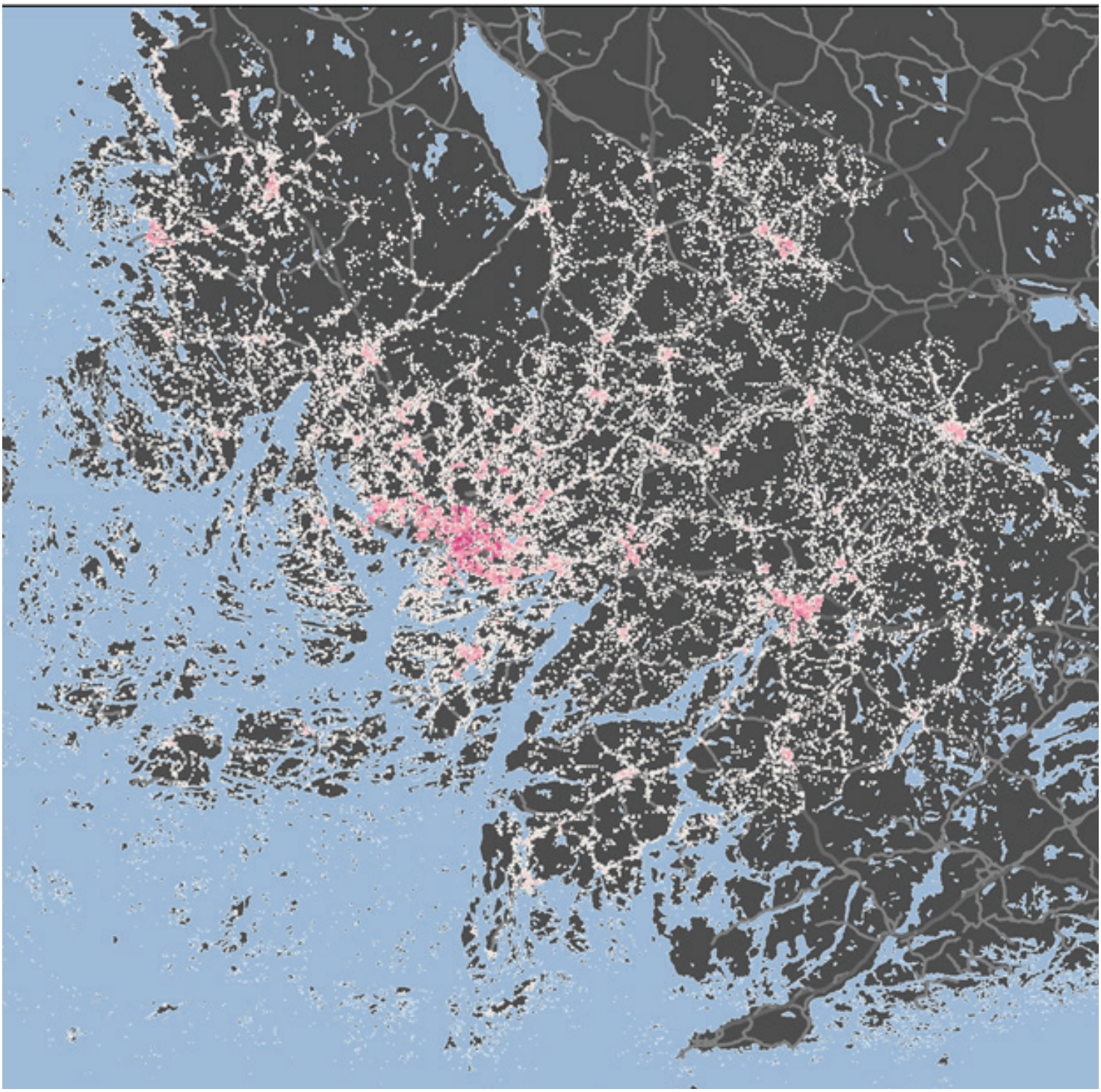

Kuva
Varsinais-Suomen taajama-astekehitys kertoo kaupungistumisesta sekä väestön keskittymisestä kaupunkiseuduille.

Kuva
Seutukunnittain kaupungistumisessa ja taajama-asteessa on havaittavissa selkeitä eroja.

Yhdyskuntarakenteen hajautuminen ja taajamien kehitykseen vaikuttavat tekijät

Kuva: Väestön levinneisyys Varsinais-Suomessa 2010 (Lähde: SYKE/YKR).

Yhdyskuntarakenteen hajautuminen siihen liittyvine tekijöineen on keskeinen taajamien kehitykseen liittyvä ilmiö. Hajautuminen synnyttää harvaa taajamaa ja on siten osa taajamien kehitystä. Hajautumisesta johtuvia muutoksia voidaan tarkastella taajamien maankäytön kehityksen näkökulmasta erityisesti taajamien pinta-alan muutoksena, asukastiheyskehityksenä ja rakentamisen aluetehokkuuden kehityksenä taajamassa.

Taajamien pinta-alan muutos on keskusverkkoaineistojen perusteella pääsääntöisesti tarkoittanut viimeiset 30 vuotta taajamien laajentumista. Yhdyskuntasuunnittelumme on perinteisesti perustunut uusien maankäytön-alueiden käyttöönotolle ja laajentumiselle. Suunnittelun lähtökohtana on yleisesti pidetty varautumista kasvu-paineisiin ja siitä johtuvaan tulevaan muutokseen. Riittävää tonttivarantoa pidetään myös hyvänä kilpailuvalttina ja kunnan menestymisen edellytyksenä. Laajentuminen on tapahtunut kaavoittamalla suunnitellusti mutta kaupungistumisen myötä, edullisten rakennuspaikkojen kysynnän kasvettua, myös kaavoitettujen alueiden reunoille suunnittelemattomasti suunnittelutarveratkaisuina ja poikkeuslupina, jolloin tapahtuu yhdyskuntarakenteen hajautumista.

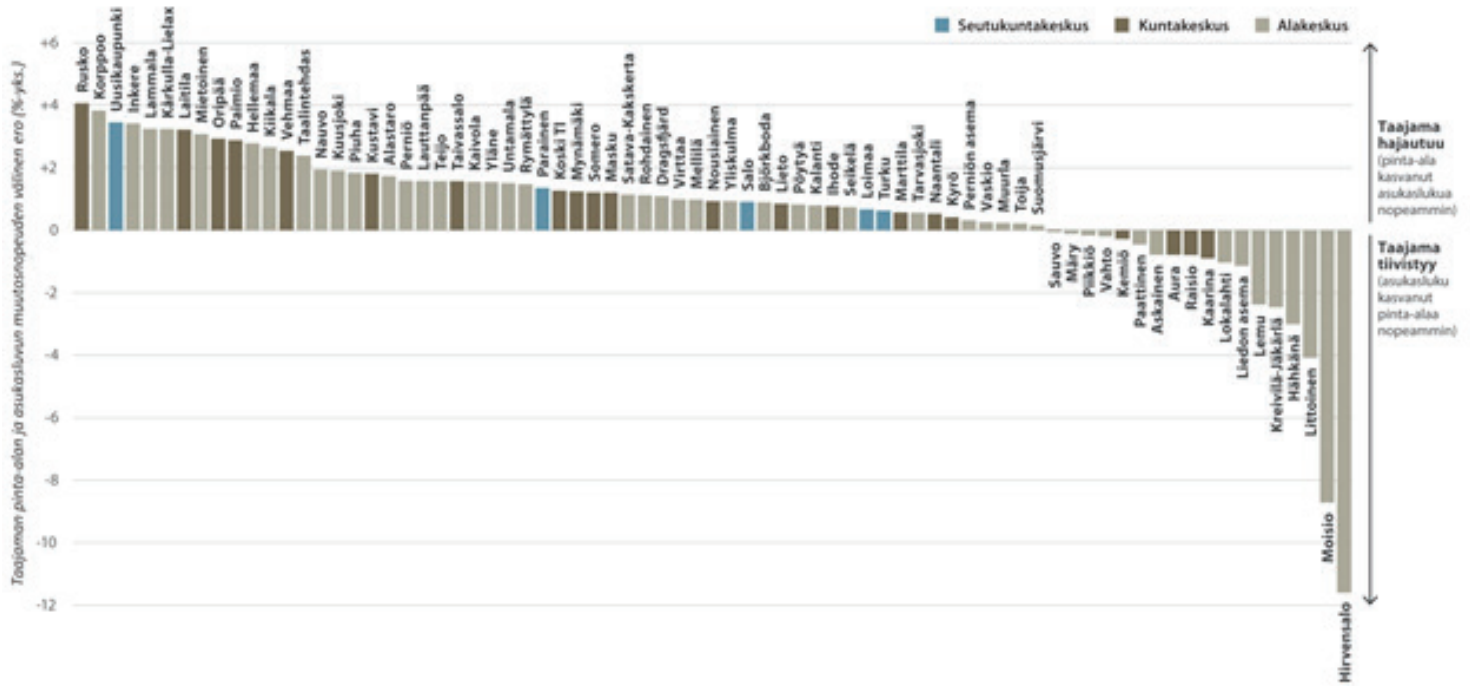

Kuva: Turun kaupunkiseudun taajamien laajentumiskehitys 1980–2010 / Lähde: Keskusverkkoaineistot.

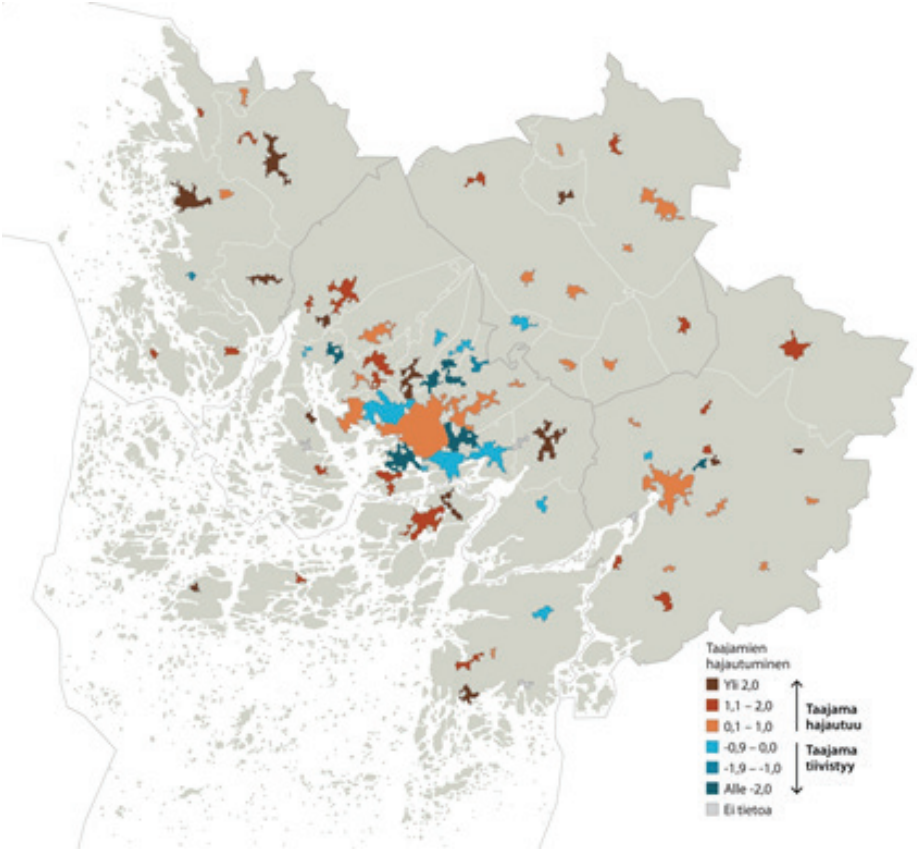
Kaikki taajamat yht.		1980	1990	2000	2010		Muutos 80 - 10		Muutos 00 - 10	
	Taajamaväestö maakunnassa	305 676	334 059	359 253	384 626		78 950	25,8 %	25 373	7,1 %
	Väestö taajaman ulkopuolella maakunnan sisällä	100 684	91 223	87 850	80 557		-20 127	-20,0 %	-7 293	-8,3 %
	Väkiluku koko maakunnassa	406 360	425 282	447 103	465 183		58 823	14,5 %	18 080	4,0 %
Turun seudun taajamat yht.		1980	1990	2000	2010		Muutos 80 - 10		Muutos 00 - 10	
	Taajamaväestö Turun seudulla	223 587	237 997	261 832	282 916		59 329	26,5 %	21 084	8,1 %
	Väestö taajaman ulkopuolella seudun sisällä	28 822	29 084	29 198	26 439		-2 383	-8,3 %	-2 759	-9,4 %
	Väkiluku Turun seudulla	252 409	267 081	291 030	309 355		56 946	22,6 %	18 325	6,3 %
Salon seudun taajamat yht.		1980	1990	2000	2010		Muutos 80 - 10		Muutos 00 - 10	
	Taajamaväestö Salon seudulla	33 095	38 570	42 054	45 827		12 732	38,5 %	3 773	9,0 %
	Väestö taajaman ulkopuolella seudun sisällä	24 832	21 266	20 339	18 738		-6 094	-24,5 %	-1 601	-7,9 %
	Väkiluku Salon seudulla	57 927	59 836	62 393	64 565		6 638	11,5 %	2 172	3,5 %
Vakka-Suomen taajamat yht.		1980	1990	2000	2010		Muutos 80 - 10		Muutos 00 - 10	
	Taajamaväestö Vakka-Suomessa	19 991	23 035	21 597	20 355		364	1,8 %	-1 242	-5,8 %
	Väestö taajaman ulkopuolella seudun sisällä	14 682	13 027	11 922	11 106		-3 576	-24,4 %	-816	-6,8 %
	Väkiluku Vakka-Suomessa	34 673	36 062	33 519	31 461		-3 212	-9,3 %	-2 058	-6,1 %
Loimaan seudun taajamat yht.		1980	1990	2000	2010		Muutos 80 - 10		Muutos 00 - 10	
	Taajamaväestö Loimaan seudulla	16 188	20 054	20 008	21 399		5 211	32,2 %	1 391	7,0 %
	Väestö taajaman ulkopuolella seudun sisällä	21 578	18 166	17 195	15 711		-5 867	-27,2 %	-1 484	-8,6 %
	Väkiluku Loimaan seudulla	37 766	38 220	37 203	37 110		-656	-1,7 %	-93	-0,2 %
Turunmaan taajamat yht.		1980	1990	2000	2010		Muutos 80 - 10		Muutos 00 - 10	
	Taajamaväestö Turunmaalla	12 815	14 403	13 762	14 129		1 314	10,3 %	367	2,7 %
	Väestö taajaman ulkopuolella seudun sisällä	10 770	9 680	9 196	8 563		-2 207	-20,5 %	-633	-6,9 %
	Väkiluku Turunmaalla	23 585	24 083	22 958	22 692		-893	-3,8 %	-266	-1,2 %
Turku		1980	1990	2000	2010		Muutos 80 - 10		Muutos 00 - 10	
	Taajamaväestö	155 881	146 422	158 503	164 051		8 170	5,2 %	5 548	3,5 %
	Väestö taajaman ulkopuolella kunnan sisällä	7 799	12 758	14 058	13 275		5 476	70,2 %	-783	-5,6 %
	Väkiluku kunnassa jossa taajama sijaitsee	163 680	159 180	172 561	177 326		13 646	8,3 %	4 765	2,8 %
Salo		1980	1990	2000	2010		Muutos 80 - 10		Muutos 00 - 10	
	Taajamaväestö	21 182	23 863	27 418	30 451		9 269	43,8 %	3 033	11,1 %
	Väestö taajaman ulkopuolella kunnan sisällä	26 456	25 971	25 186	24 784		-1 672	-6,3 %	-402	-1,6 %
	Väkiluku kunnassa jossa taajama sijaitsee	47 638	49 834	52 604	55 235		7 597	15,9 %	2 631	5,0 %
Uusikaupunki		1980	1990	2000	2010		Muutos 80 - 10		Muutos 00 - 10	
	Taajamaväestö	11 314	12 085	11 080	10 190		-1 124	-9,9 %	-890	-8,0 %
	Väestö taajaman ulkopuolella kunnan sisällä	6 012	6 347	5 939	5 643		-369	-6,1 %	-296	-5,0 %
	Väkiluku kunnassa jossa taajama sijaitsee	17 326	18 432	17 019	15 833		-1 493	-8,6 %	-1 186	-7,0 %
Loimaa		1980	1990	2000	2010		Muutos 80 - 10		Muutos 00 - 10	
	Taajamaväestö	8 049	9 101	8 968	9 085		1 036	12,9 %	117	1,3 %
	Väestö taajaman ulkopuolella kunnan sisällä	10 563	9 356	8 617	7 831		-2 732	-25,9 %	-786	-9,1 %
	Väkiluku kunnassa jossa taajama sijaitsee	18 612	18 457	17 585	16 916		-1 696	-9,1 %	-669	-3,8 %
Parainen		1980	1990	2000	2010		Muutos 80 - 10		Muutos 00 - 10	
	Taajamaväestö	8 130	9 167	8 587	8 893		763	9,4 %	306	3,6 %
	Väestö taajaman ulkopuolella kunnan sisällä	6 433	6 545	6 708	6 608		175	2,7 %	-100	-1,5 %
	Väkiluku kunnassa jossa taajama sijaitsee	14 563	15 712	15 295	15 501		938	6,4 %	206	1,3 %

Kuva: Taajamaväestön kehitys seutukunnittain ja seutukeskuksissa.

Asukastiheys varsinaissuomalaisissa taajamissa on keskusverkkoselvityksen aineistojen perusteella pääsääntöisesti laskenut samalla, kun taajamien pinta-ala on kasvanut. Asumisväljyyden lisääntyminen ja sen tarve ovat myös vaikuttaneet tähän. Kun asukasmäärä taajaman ydinalueella laskee ja vastaavasti taajamien reuna-alueet pinta-alallisesti laajenevat alhaisen tehokkuuden rakentamisella, yhdyskuntarakenne hajautuu.

Kuva: Taajamien hajautumis- tai tiivistymiskehityksen voimakkuus Varsinais-Suomessa vuosina 1980–2010. Arvot on laskettu vähentämällä taajaman pinta-alan muutosnopeudesta sen väestön muutosnopeus. Mikäli taajaman pinta-ala kasvaa väestöä nopeammin, sen yhdyskuntarakenne hajautuu. Taajaman väestön kasvaes-sa pinta-alaa nopeammin yhdyskuntarakenne tiivistyy. Kuntakeskus on määritetty kunnan väestöltään suurim-pana taajamana

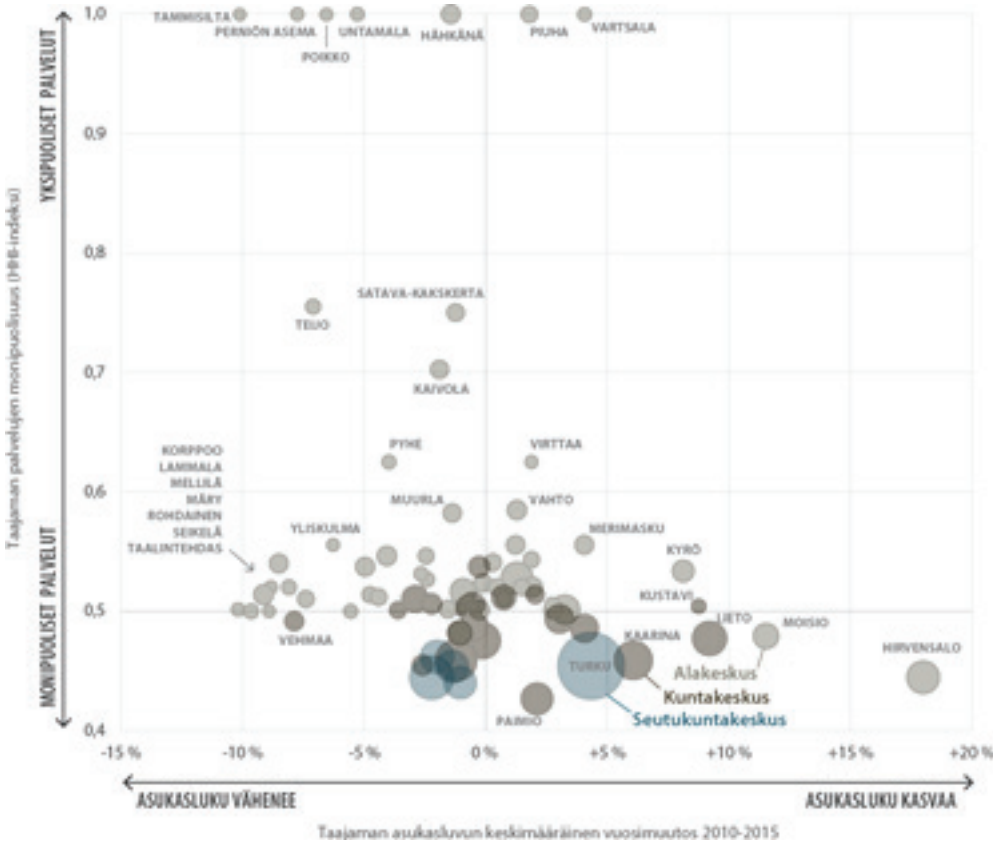

Kuva
Taajamien hajautumis- tai tiivistymiskehityksen voimakkuus Varsinais-Suomessa vuosina 1980–2010.

Lähde: Taajamien yhdyskuntarakenne hajautuu Varsinais-Suomessa, Tietoisku 7.4.2015
http://www.varsinais-suomi.fi/images/tiedostot/Aluekehittaminen/Tilastot/tietoiskut/keskusverkko_2015.pdf

Taajamien palvelurakenne ja vetovoimaisuus

Taajaman väestökehitys vaikuttaa suoraan sen palvelurakenteeseen. Taajaman asukasluvun pienentyessä sen kyky ylläpitää monipuolista palvelutarjontaa vähenee, kun taas kasvavissa taajamissa tarvitaan lisää palveluita. Varsinais-Suomessa nopeimmin kasvavat taajamat sijaitsevat pääsääntöisesti Turun lähialueilla, jossa on hyvä palvelutaso. Maakunnasta löytyy silti myös joukko taajamia joiden väestö vähenee nopeasti ja joissa on kohtalaisen monipuolinen palvelutaso (kuvassa XX vasemman alanurkan taajamat). Näissä taajamissa on akuutti riski palvelujen häviämisestä. Taajamien palvelujen turvaamiseksi onkin tärkeää saada väestökato pysähtymään, ja tämän vuoksi niiden kehittämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Kuva. Varsinais-Suomen taajamat väestökehityksen ja palvelujen monipuolisuuden suhteen tarkasteltuna. Kasvavissa taajamissa on potentiaalia palvelujen monipuolistumiselle, vähenevän asukasluvun taajamissa on riski palvelujen häviämisestä.

Lähde: Palvelut Varsinais-Suomen taajamissa, analyysi 4.4.2017
http://www.lounaistieto.fi/wp-content/uploads/2017/04/keskusverkko_2017.pdf

Taajamien vetovoimaisuus muodostuu monista osatekijöistä. Vetovoimaiset taajamat ovat merkityksellisiä koko maakunnan alueellisen vetovoimaisuuden kehittämisessä. Eheä yhdyskuntarakenne on käsite, johon voidaan sisällyttää monia vetovoimaisuustekijöitä. Näitä ovat mm.:

Hyvin saavutettavat palvelut
Hyvä saavutettavuus syntyy matkaetäisyydestä, matkaan käytettävästä ajasta, liikkumistavasta ja tarjolla olevista liikkumisen vaihtoehdoista. Etäällä sijaitsevat ja yksipuolisella liikkumistavalla saavutettavat palvelut tuottavat runsaasti liikennesuoritteita, niihin kulkemiseen kuluu aikaa, eivätkä ne ole välttämättä tasa-arvoisia kaikkia palvelun tarvitsijoita kohtaan. Hyvin saavutettavat palvelut ovat sujuvan arjen kannalta tavoiteltavia.

Nykyiset kehityssuunnat eli yhdyskuntien hajautuminen ja palvelupisteiden vähentyminen pidentävät matk ojen pituuksia heikentäen kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä. Samalla autonomistuksen kasvu, varsinkin autokau-punkialueella yleinen perheen toinen auto, vähentää merkittävästi muiden kulkutapojen käyttöä. Maankäytön kehittämisessä tarvitaan kävelyn ja pyöräilyn edellytysten nostamista suunnittelun lähtökohdaksi. Avainasemassa on uuden rakentamisen ohjaaminen kaupunkiseutujen jalankulku- ja pyöräilyvyöhykkeille ja pienempien taajamien keskustojen tuntumaan. Myös julkisen ja yksityisen palveluverkon kehitystä on tärkeää

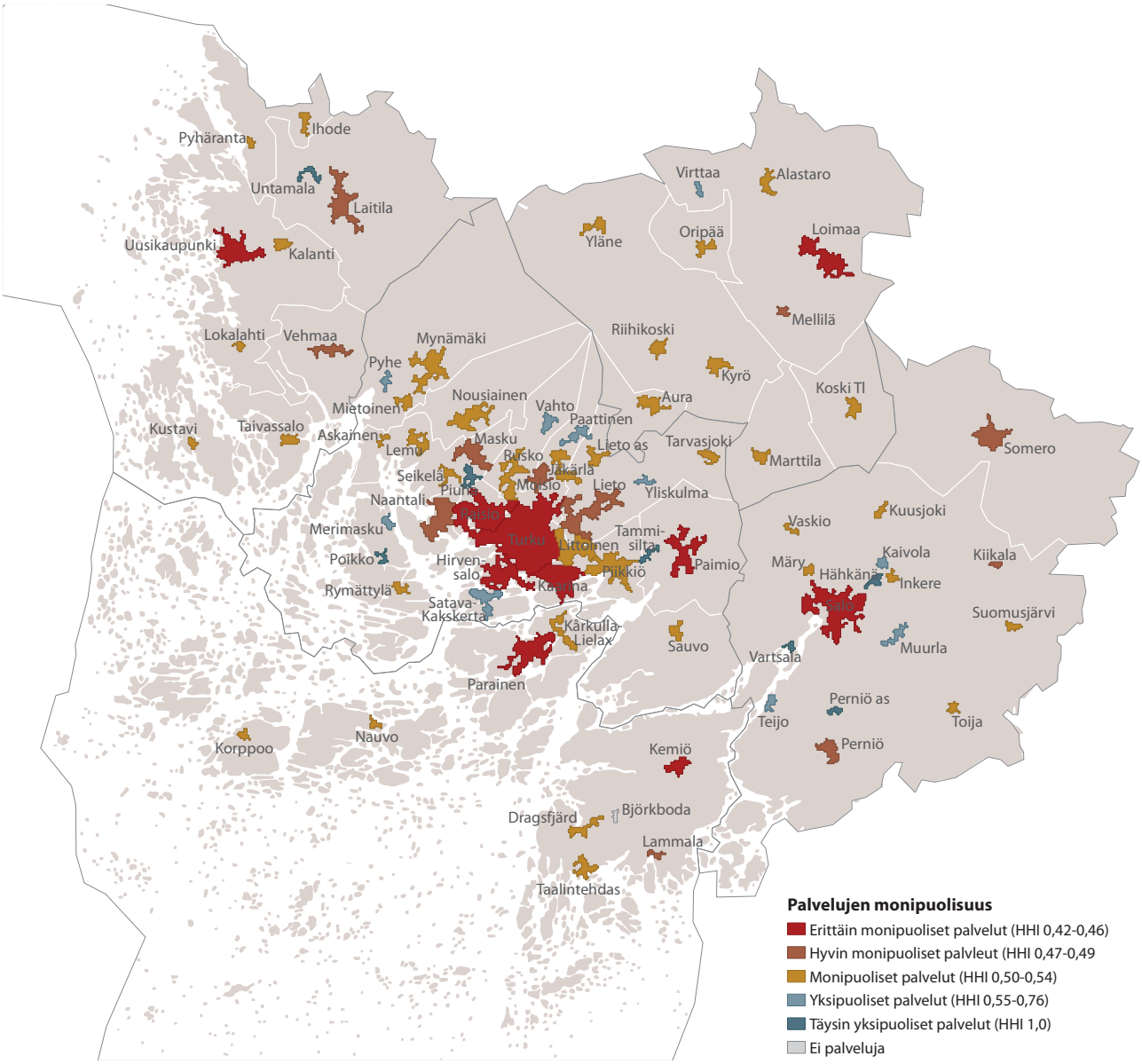
ohjata siten, että palvelut ovat saavutettavissa myös jalan ja pyörällä. (Turun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma)

Hyvä saavutettavuus polkupyörällä ja jalan edellyttää sujuvaa reittiä. Tämä edellyttää suunnittelussa epäjatkuvuuskohtien tarkastelua ja toteuttamisessa niiden poistamista. Sujuvat reitit parantavat palvelujen kytkeytyneisyyttä ja lisäävät koko alueen vetovoimaisuutta.

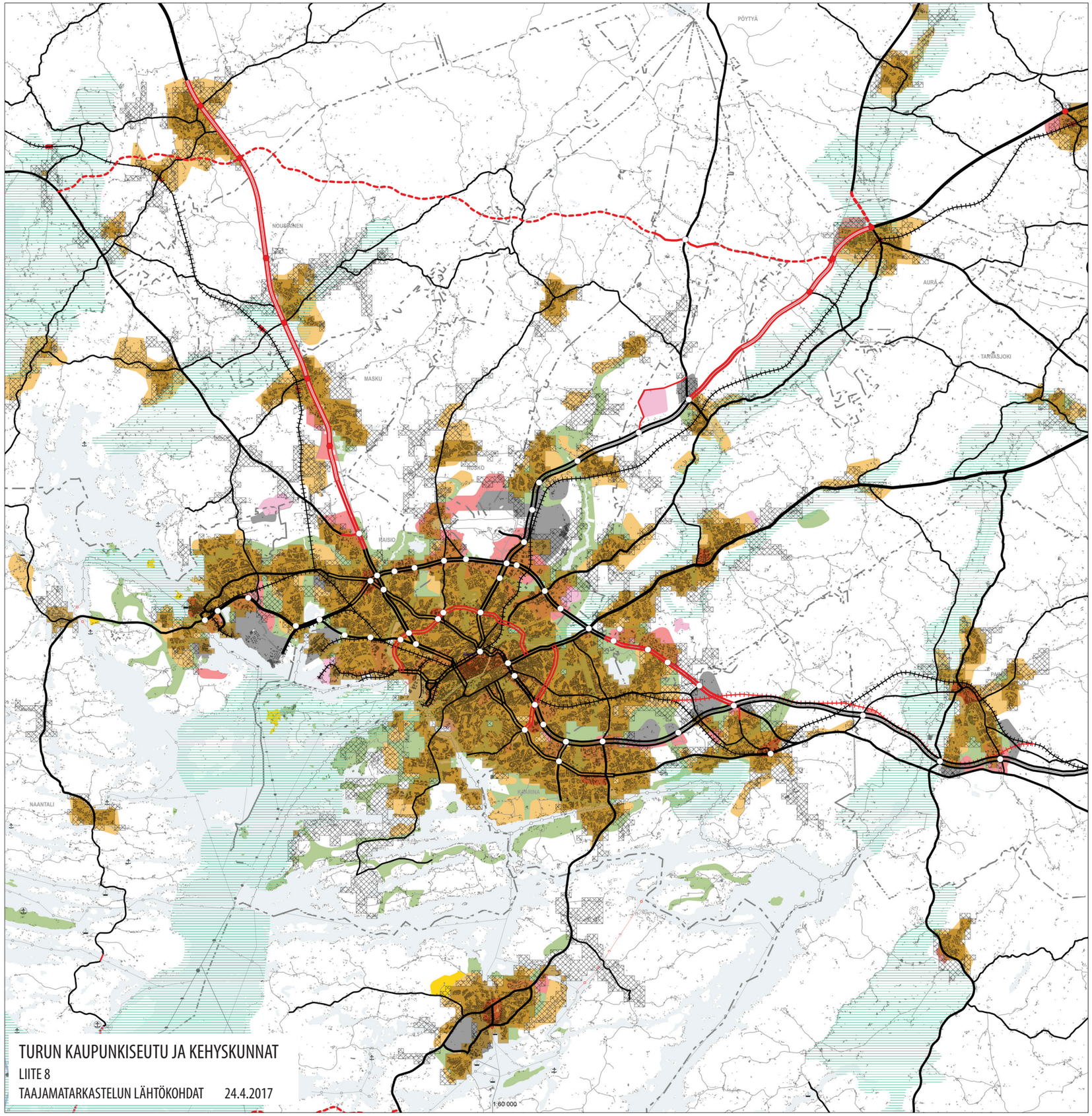
Hyvä ja monipuolinen palvelutaso

Yleisellä tasolla voidaan todeta, että Varsinais-Suomessa palvelut sijaitsevat pääsääntöisesti taajama-alueilla, ovat tieverkkoa pitkin hyvin saavutettavissa alle 2km etäisyydeltä ja muodostavat taajaman sisällä kattavan saavutettavuuspinnan. Kattavuus ei kuitenkaan kerro palvelutasosta eikä välttämättä palvelun optimaalisesta sijainnista yhdyskuntarakenteessa, taajamassa tai suhteesta muihin palvelutarjontaa täydentäviin palveluihin.

Ns. lähipalvelujen, jotka ovat saavutettavissa kävellen ja pyörällä, merkitys taajaman vetovoimaisuudelle on suuri. Yhdyskuntarakenteen hajautuminen aiheuttaa taajamien palvelutason heikentymistä, kun palvelut totutaan hakemaan etäämpää autolla. Taajama-asukkaiden määrällä onkin keskeinen rooli palvelujen turvaamisessa.

Lähteet:
PALVELUT VARSINAIS-SUOMEN TAAJAMISSA ANALYYSI 4.4.2017,
http://www.lounaistieto.fi/wp-content/uploads/2017/04/keskusverkko_2017.pdf
TAAJAMIEN YHDYSKUNTARAKENNE HAJAUTUU VARSINAIS-SUOMESSA, TIETOISKU 7.4.2015,
http://www.varsinais-suomi.fi/images/tiedostot/Aluekehittaminen/Tilastot/tietoiskut/keskusverkko_2015.pdf
VARSINAIS-SUOMEN KESKUSVERKKO , TIETOISKU 31.3.2014,
http://www.varsinais-suomi.fi/images/tiedostot/Aluekehittaminen/Tilastot/tietoiskut/keskusverkko_2014.pdf

TURUN KAUPUNKISEUTU JA KEHYSKUNNAT
LIITE 8
TAAJAMATARKASTELUN LÄHTÖKOHDAT 24.4.2017

Taajamarakenne

Maakuntakaavan voimassa olevat aktiivisen maankäytön alueet

	C	Keskustatoimintojen alue
	A	Taajamatoimintojen alue
	TP	Työpaikkatoimintojen alue / kohde
	T	Teollisuustoimintojen alue / kohde
	E	Erityistoimintojen alue / kohde
	R	Retkeily- ja matkailutoimintojenalue
	V	Virkistysalue

Reunaehdot
Aktiivisen maankäytön merkinnät määräyksineen osoittavat tavoitellun taajamarakenteen laajuuden. Erityisen kriittiset suunnat, joille taajamarakenteen ei tule laajentua voidaan päätellä muiden maakuntakaavamerkintöjen avulla. Herkkiä reunaehtojat ovat mm. arvokkat maisema-alueet (viivoitetut alueet), rakennettu kulttuuriperintö, arvokkaat virkistysalueet sekä ekologiset yhteydet Aktiivisen toiminnan ja arvojen rajapinnan tunnistaminen on toimintoja yhteensovitettaessa tärkeää.

Yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmä YKR
Kaavatyössä keskeisenä lähtökohtana on käytetty SYKE:n YKR ruututietoa. Paikkatietojärjestelmä mahdollistaa tietojen laskennan aluemaisiin kohteisiin. Rajaus perustuu 250*250 ruudukkoon, jossa huomioidaan asukasluvun lisäksi rakennusten lukumäärä, kerrosala ja keskittyneisyys. Järjestelmällä on pystytty luomaan valtakunnallisesti yhtenäinen kokonaiskuva yhdyskuntarakenteen tilasta ja kehityssuunnista. Näin saadaan vertailukelpoista tietoa yhdyskuntarakenteessa tapahtuneista muutoksista.

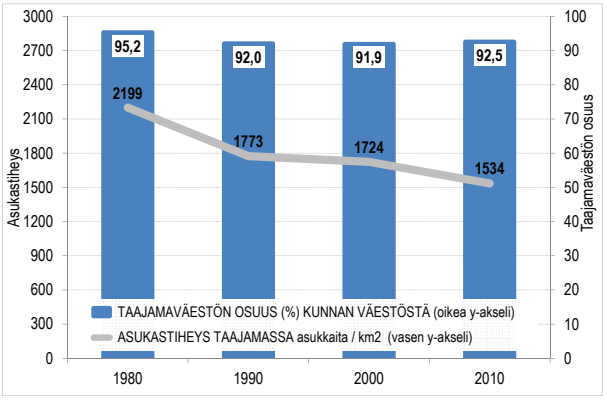
Taajama
Taajamalla tarkoitetaan vähintään 200 asukkaan taajaan rakennettua aluetta, jossa rakennusten tiheys, kerrosala ja ryhmittyminen muodostavat taaja-asutusta. Suomen ympäristökeskuksen taajamarajaus jakaantuu tiheään taajama-alueeseen ja harvaan taajama-alueeseen.

YKR-taajaman jakaminen tiheään ja harvaan taajama-aluerajaukseen mahdollistaa keskeisten kehitettävien taajama-alueiden ja ns. lievealueiden reunojen tunnistamisen.

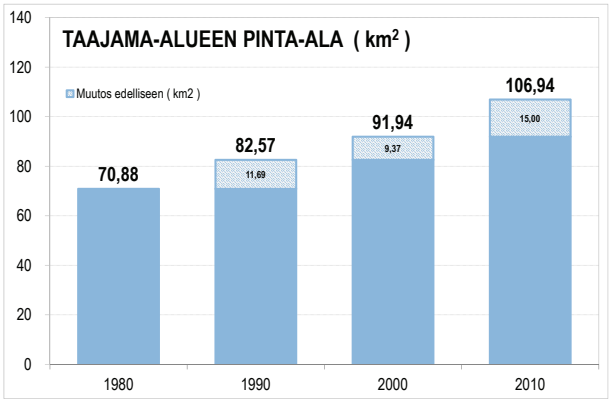
Tiheä taajama-alue
Tiheä taajama-alue vastaa aluetehokkuudeltaan yleisesti jo rakennettua asemakaavoitettua taajama-aluetta (e>0,02).

Harva taajama-alue
Harva taajama-alue on pääosin asemakaavoittamatonta alhaisen tehokkuuden taajama-aluetta. Harva taajama-alue voi olla keskeneräistä asemakaava-aluetta, asemakaavan lähialuetta, tiheämpää tienvarsiasutusta tai tiheään taajamaan kytkeytyvää, luonteeltaan kylämäistä asutusta.

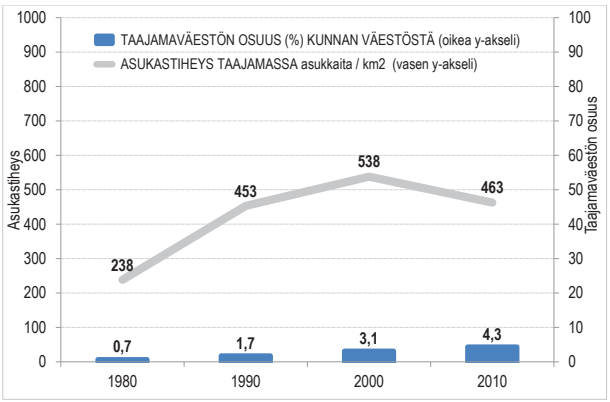
Rakeisuus
Aineistolla havainnollistetaan esiin taajamien rakennetta. Aineistoa käytettäessä on keskeistä tunnistaa alueiden yleiskaavoissa määritellyt aluevaraukset - tiivistämisen ja tehostamisen mahdollisuudet mutta myös esim. keskeisten virkistysalueiden asettamat reunaehdot.

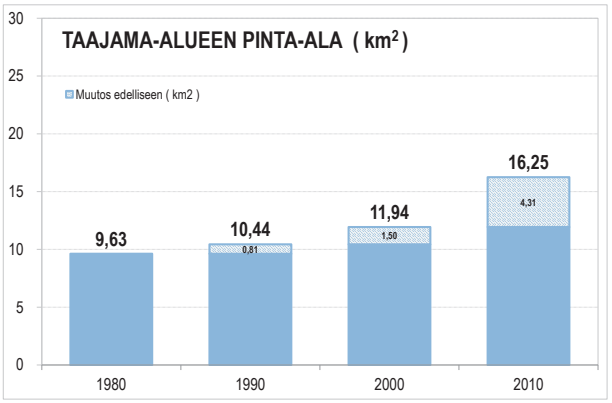

Turku

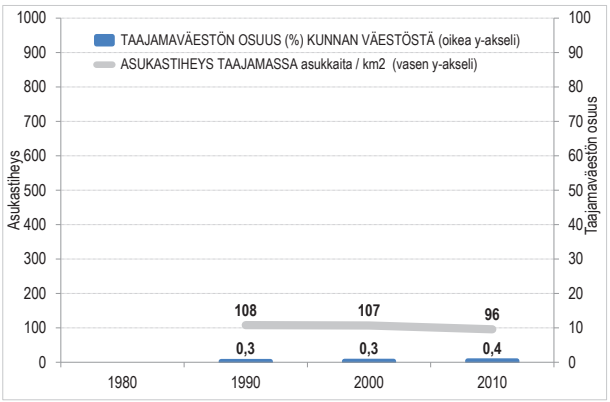

Turku

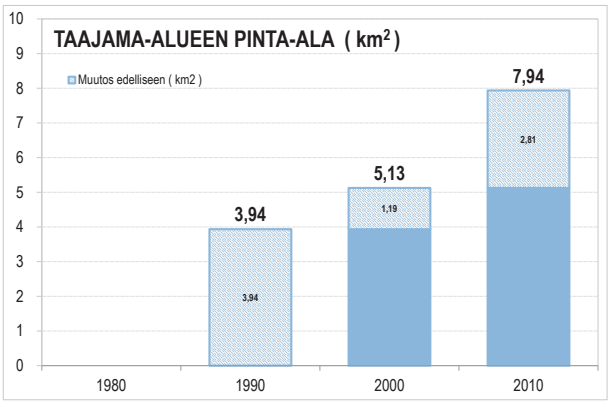

Hirvensalo

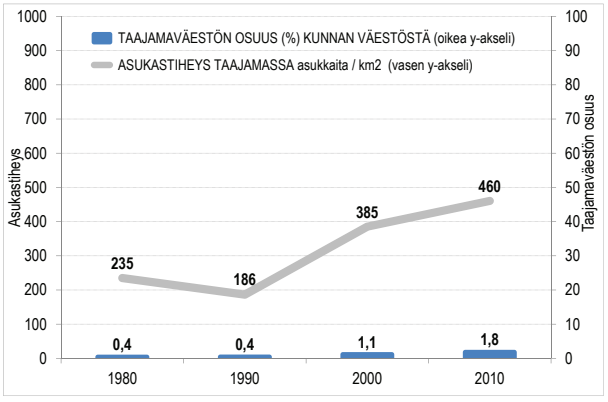

Hirvensalo

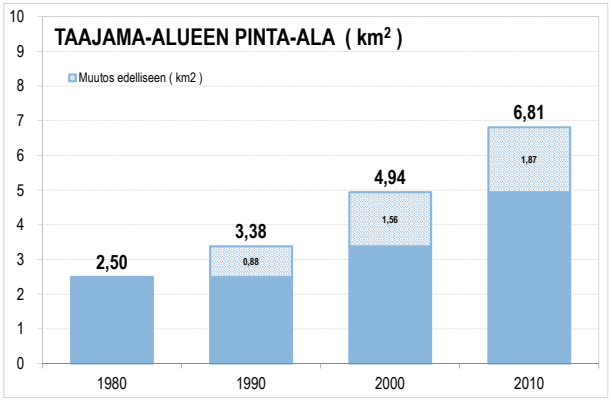

Satava-Kakskerta

Satava-Kakskerta

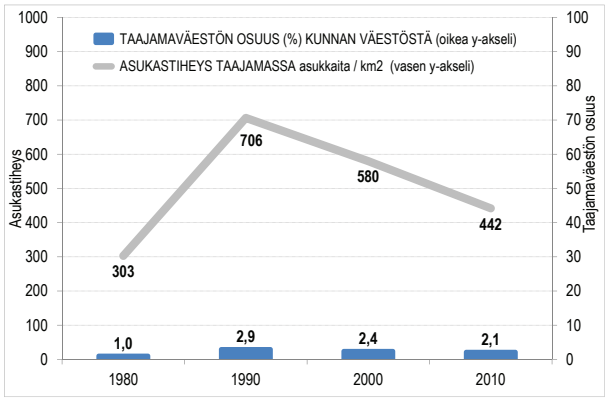

Moisio

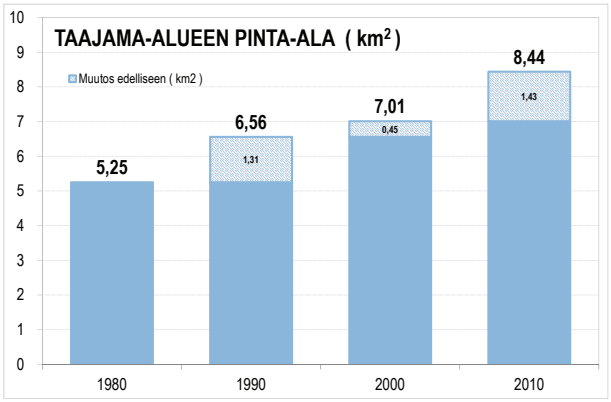

Moisio

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010
TURUN KAUPUNKISEUTU JA KEHYSKUNNAT 1/7

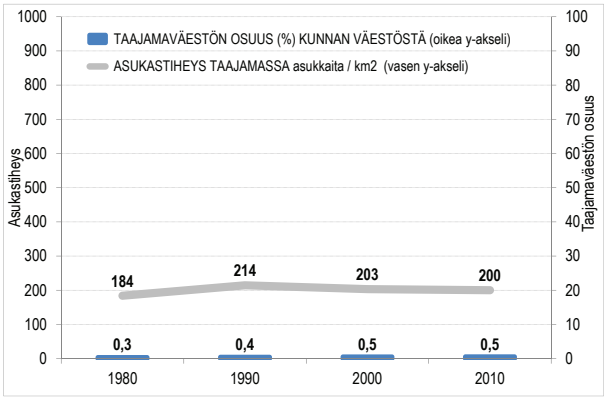
LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys

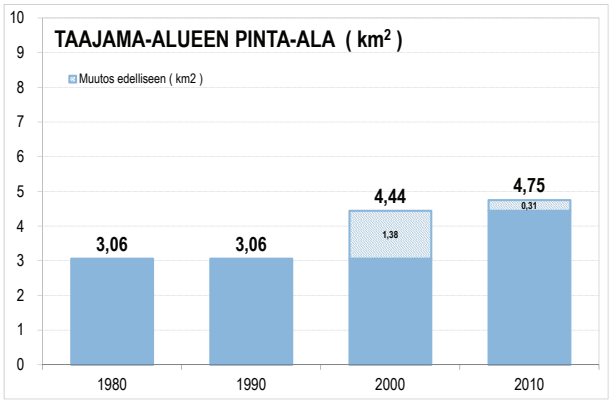

Kreivilä-Jäkärlä

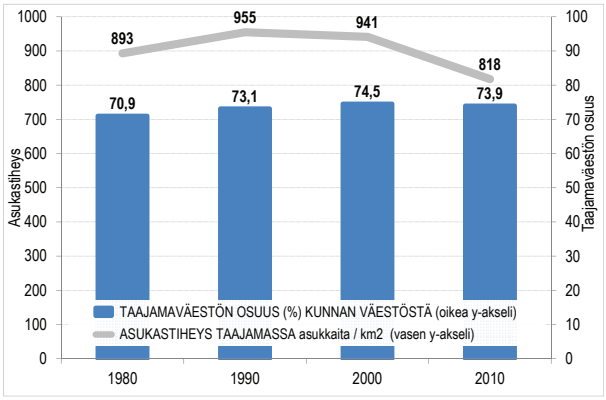

Kreivilä-Jäkärlä

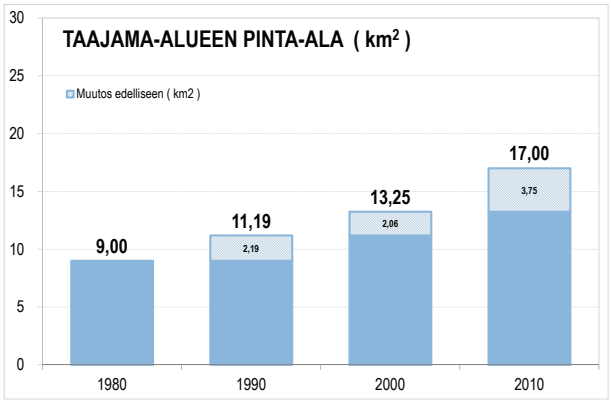

Paattinen

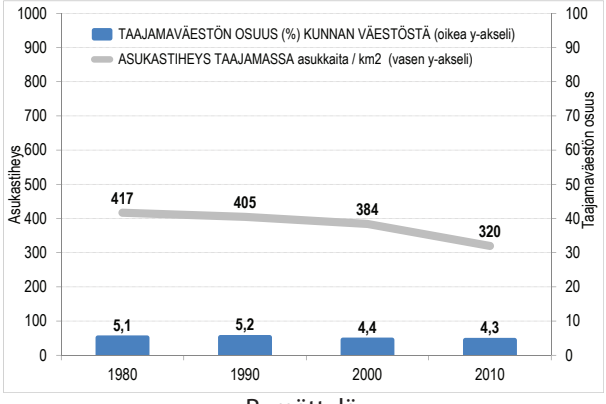

Paattinen

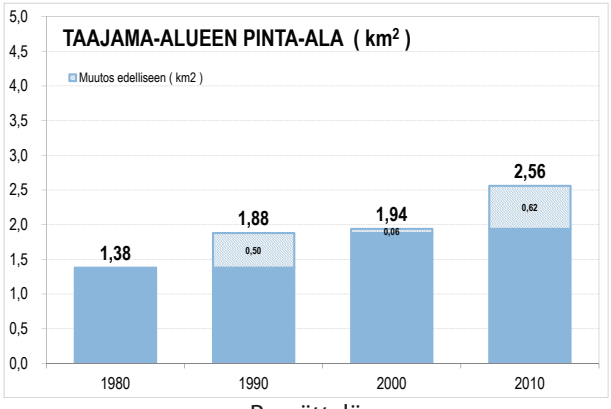

Naantali

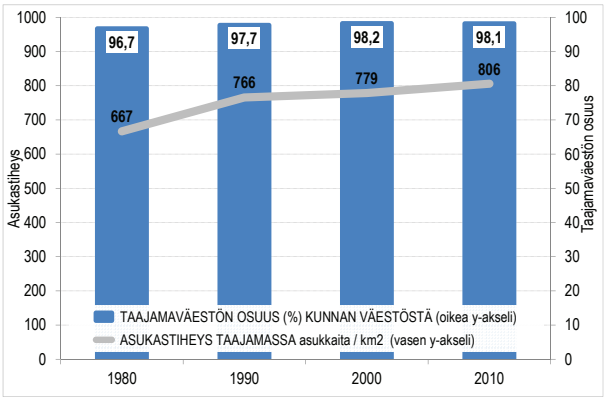

Naantali

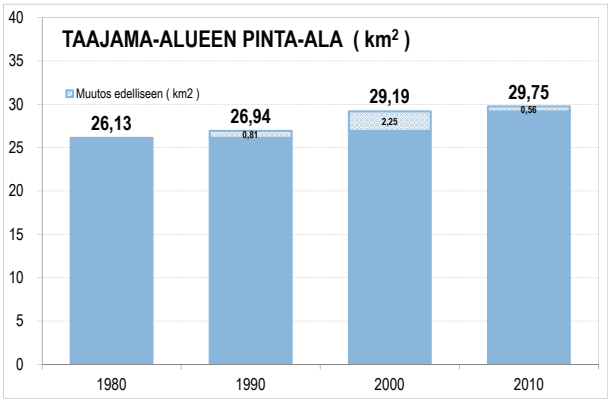

Rymättylä

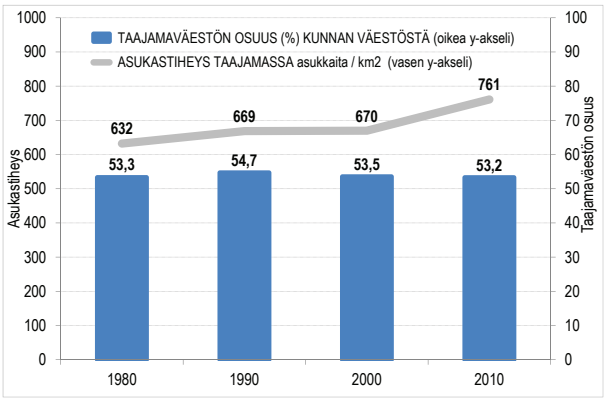

Rymättylä

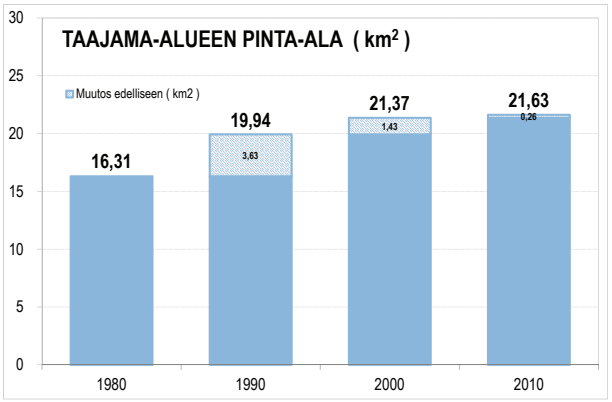

Raisio

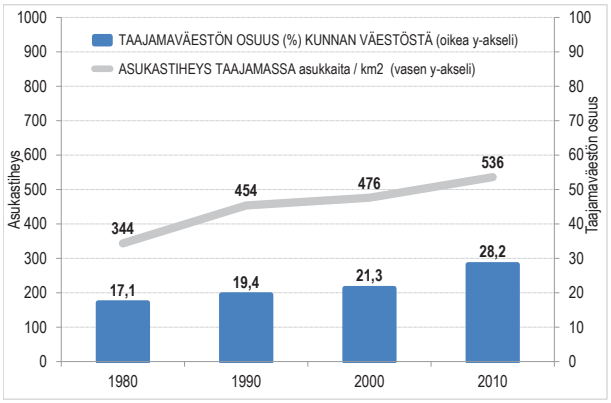

Raisio

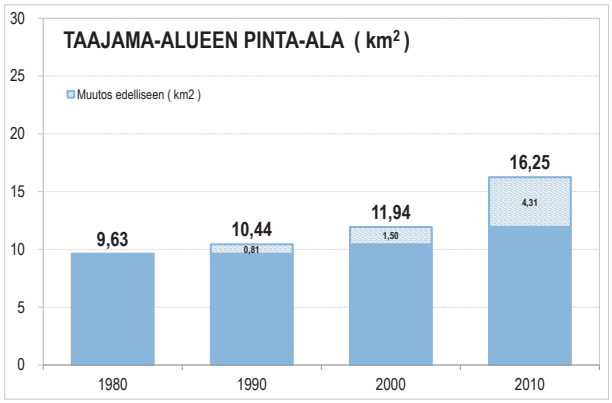

Kaarina

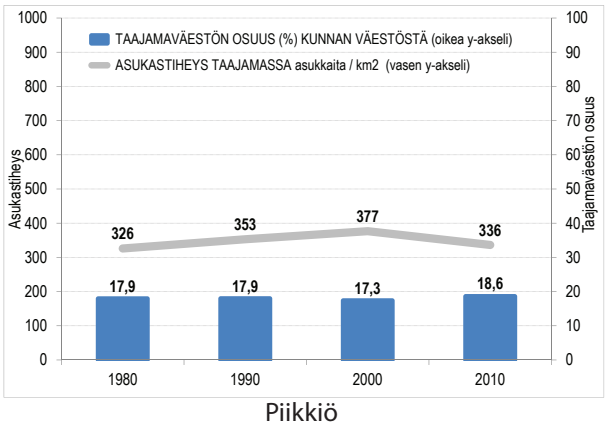

Kaarina

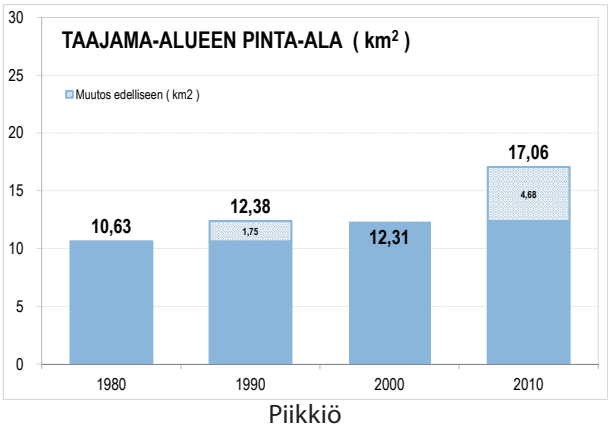

Littoinen

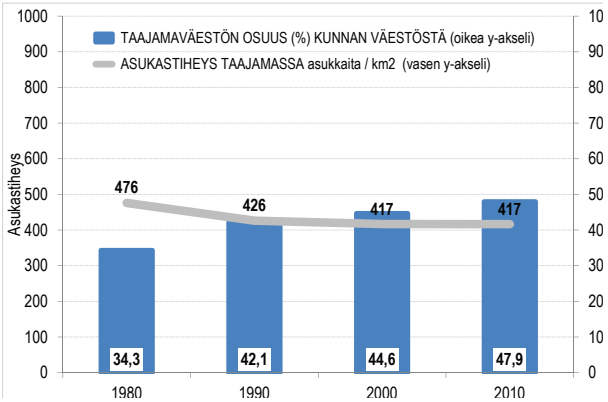

Littoinen

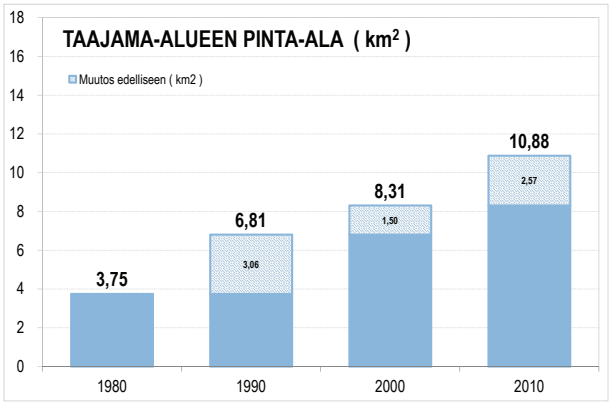

Piikkiö

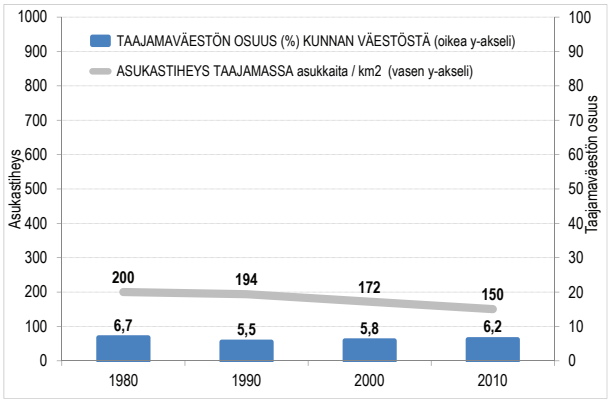

Piikkiö

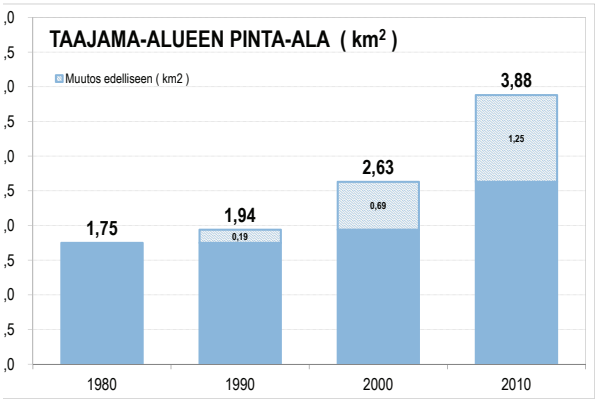

Masku

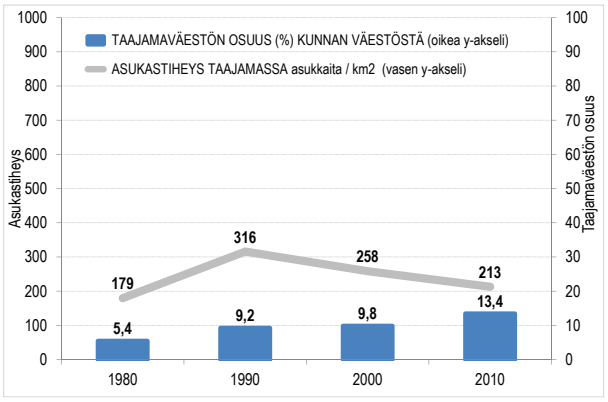

Masku

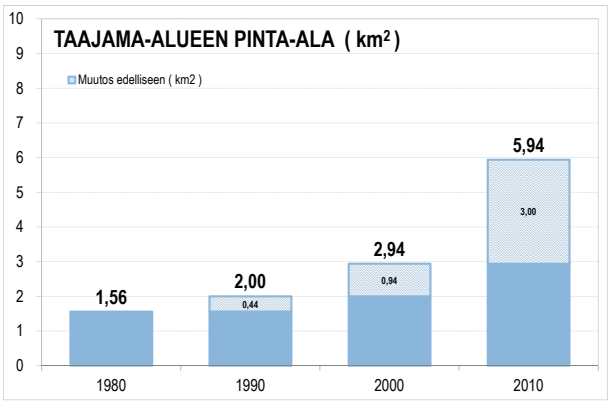

Piuha

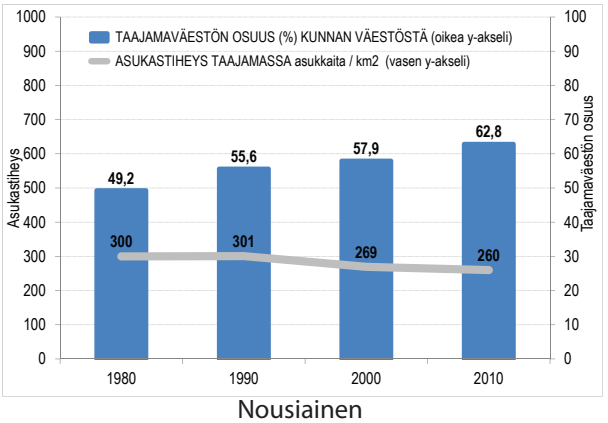

Piuha

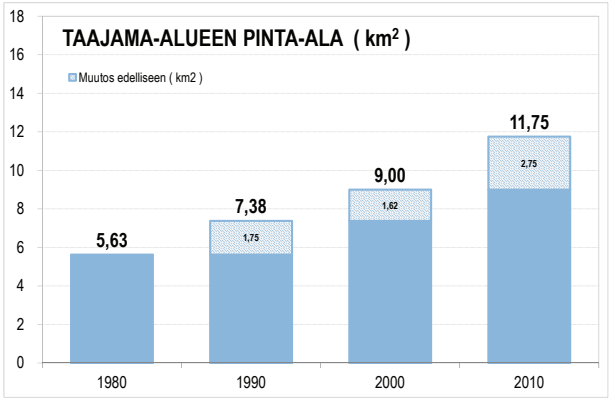

Lemu

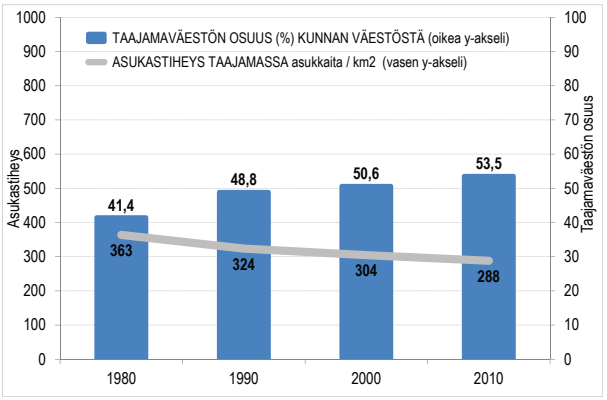

Lemu

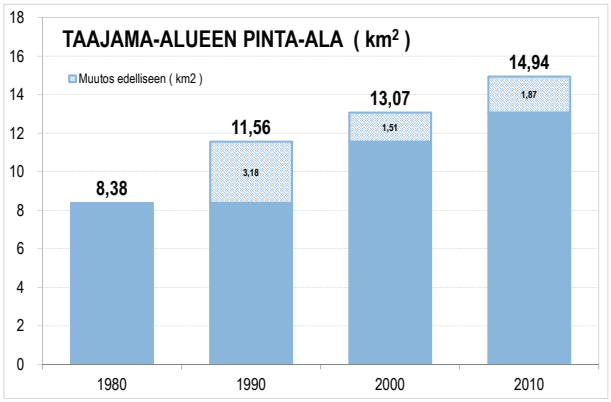

Nousiainen

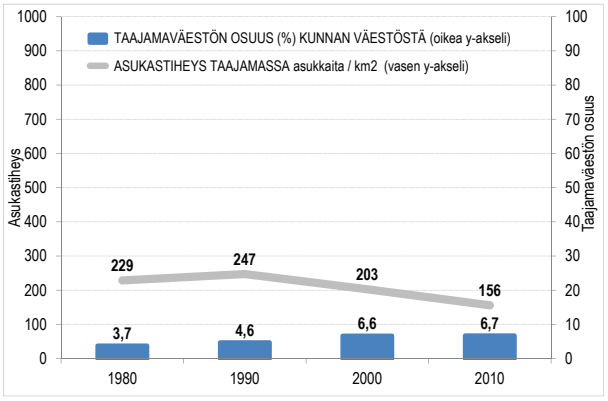

Nousiainen

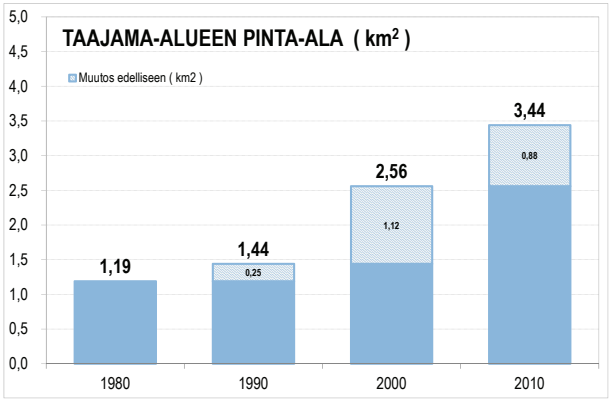

Mynämäki

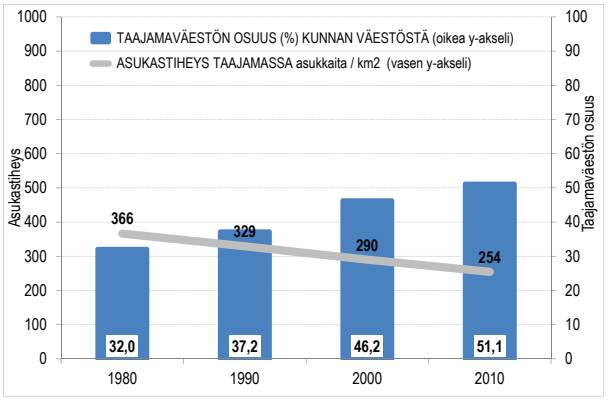

Mynämäki

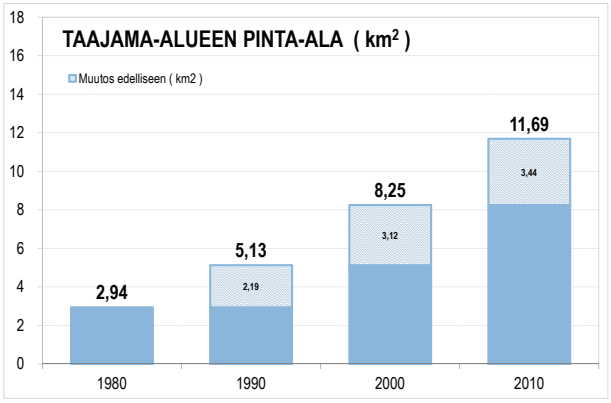

Mietoinen

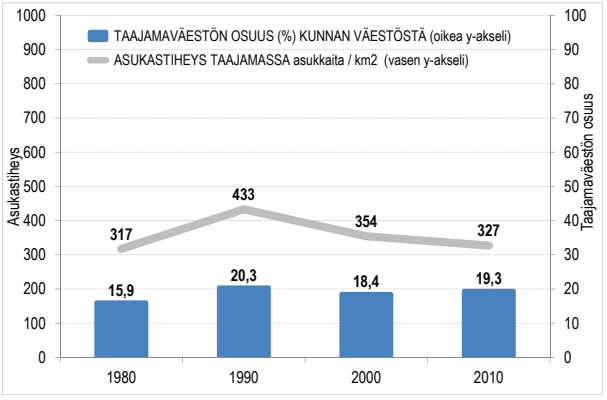

Mietoinen

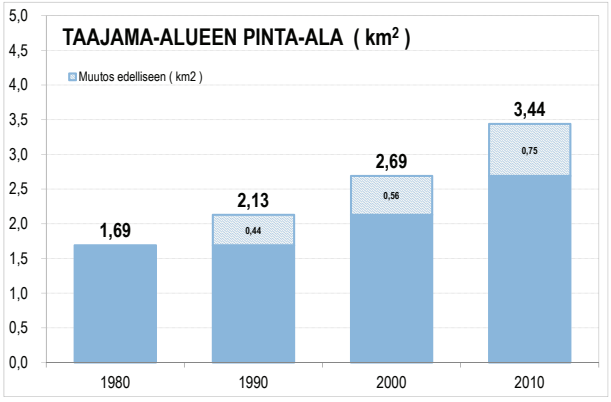

Rusko

Rusko

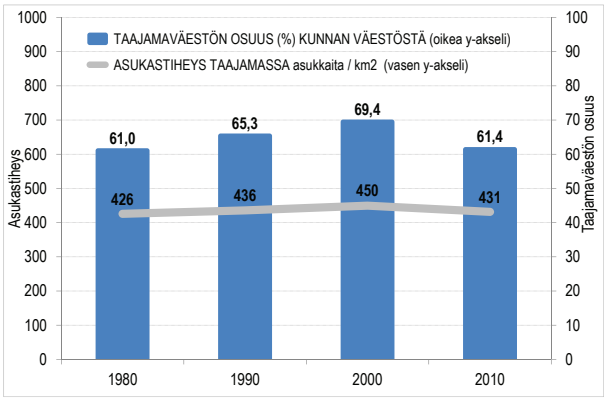

Vahto

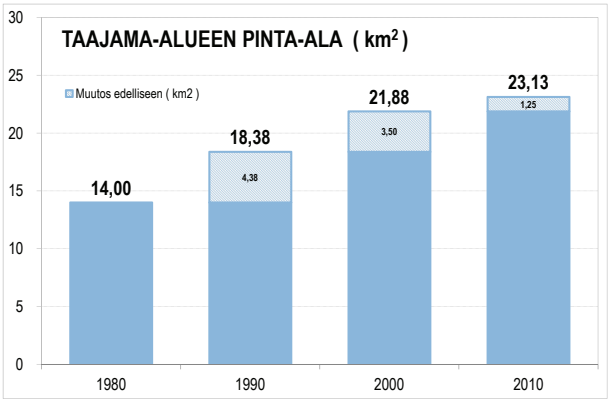

Vahto

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010
TURUN KAUPUNKISEUTU JA KEHYSKUNNAT 5/7

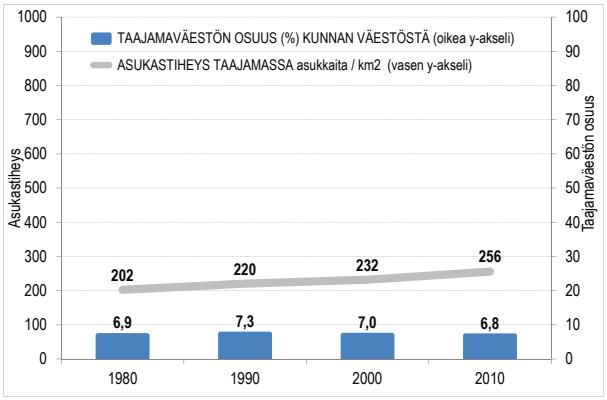
LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys

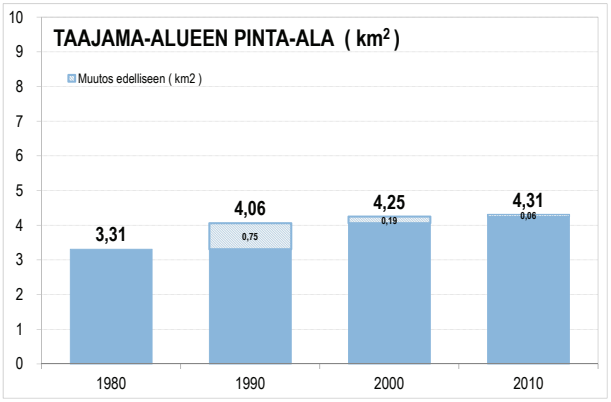

Lieto

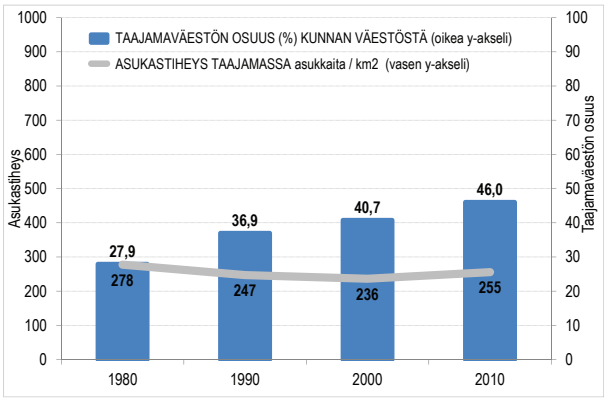

Lieto

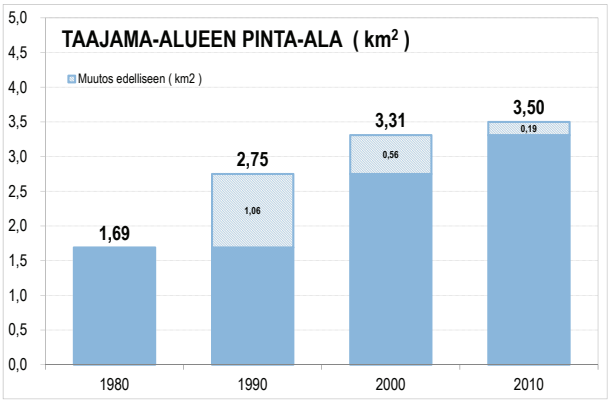

Liedon asema

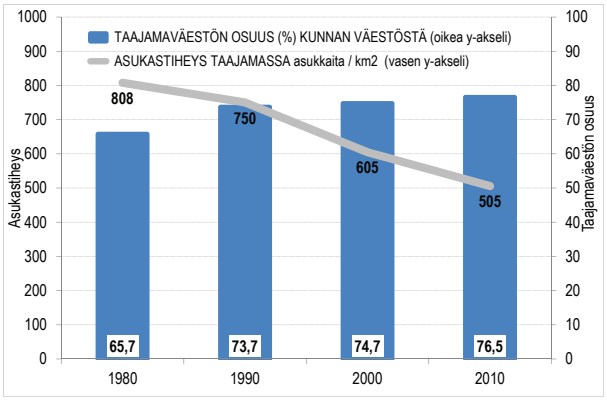

Liedon asema

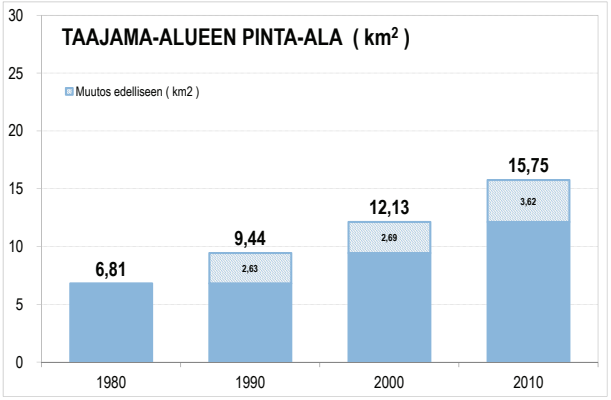

Tarvasjoki

Tarvasjoki

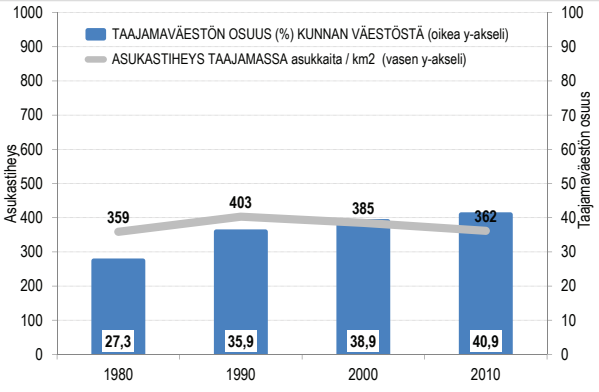

Paimio

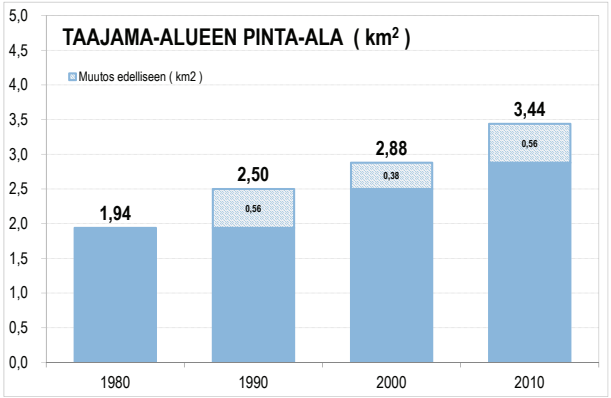

Paimio

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010
TURUN KAUPUNKISEUTU JA KEHYSKUNNAT 6/7

LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys

Sauvo

Sauvo

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010
TURUN KAUPUNKISEUTU JA KEHYSKUNNAT 7/7

LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys

Taajamarakenne

Maakuntakaavan voimassa olevat aktiivisen maankäytön alueet

C	Keskustatoimintojen alue
A	Taajamatoimintojen alue
TP	Työpaikkatoimintojen alue / kohde
T	Teollisuustoimintojen alue / kohde
E	Erityistoimintojen alue / kohde
R	Retkeily- ja matkailutoimintojenalue
V	Virkistysalue

Reunaehdot
Aktiivisen maankäytön merkinnät määräyksineen osoittavat tavoitellun taajamarakenteen laajuuden. Erityisen kriittiset suunnat, joille taajamarakenteen ei tule laajentua voidaan päätellä muiden maakuntakaavamerkintöjen avulla. Herkkiä reunaehtojat ovat mm. arvokkat maisema-alueet (viivoitetut alueet), rakennettu kulttuuriperintö, arvokkaat virkistysalueet sekä ekologiset yhteydet Aktiivisen toiminnan ja arvojen rajapinnan tunnistaminen on toimintoja yhteensovitettaessa tärkeää.

Yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmä YKR
Kaavatyössä keskeisenä lähtökohtana on käytetty SYKE:n YKR ruututietoa. Paikkatietojärjestelmä mahdollistaa tietojen laskennan aluemaisiin kohteisiin. Rajaus perustuu 250*250 ruudukkoon, jossa huomioidaan asukasluvun lisäksi rakennusten lukumäärä, kerrosala ja keskittyneisyys. Järjestelmällä on pystytty luomaan valtakunnallisesti yhtenäinen kokonaiskuva yhdyskuntarakenteen tilasta ja kehityssuunnista. Näin saadaan vertailukelpoista tietoa yhdyskuntarakenteessa tapahtuneista muutoksista.

Taajama
Taajamalla tarkoitetaan vähintään 200 asukkaan taajaan rakennettua aluetta, jossa rakennusten tiheys, kerrosala ja ryhmittyminen muodostavat taaja-asutusta. Suomen ympäristökeskuksen taajamarajaus jakaantuu tiheään taajama-alueeseen ja harvaan taajama-alueeseen.

YKR-taajaman jakaminen tiheään ja harvaan taajama-aluerajaukseen mahdollistaa keskeisten kehitettävien taajama-alueiden ja ns. lievealueiden reunojen tunnistamisen.

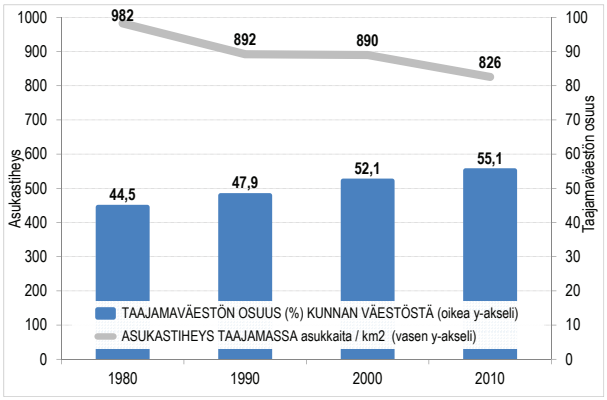
Tiheä taajama-alue
Tiheä taajama-alue vastaa aluetehokkuudeltaan yleisesti jo rakennettua asemakaavoitettua taajama-aluetta (e>0,02).

Harva taajama-alue
Harva taajama-alue on pääosin asemakaavoittamatonta alhaisen tehokkuuden taajama-aluetta. Harva taajama-alue voi olla keskeneräistä asemakaava-aluetta, asemakaavan lähialuetta, tiheämpää tienvarsiasutusta tai tiheään taajamaan kytkeytyvää, luonteeltaan kylämäistä asutusta.

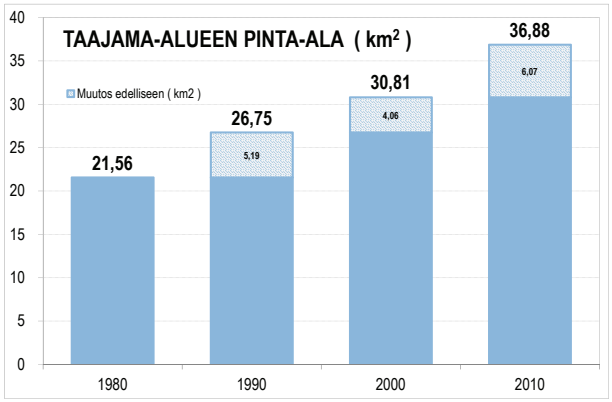
Rakeisuus
Aineistolla havainnollistetaan esiin taajamien rakennetta. Aineistoa käytettäessä on keskeistä tunnistaa alueiden yleiskaavoissa määritellyt aluevaraukset - tiivistämisen ja tehostamisen mahdollisuudet mutta myös esim. keskeisten virkistysalueiden asettamat reunaehdot.

SALON SEUTU
LIITE 8
TAAJAMATARKASTELUN LÄHTÖKOHDAT 24.4.2017

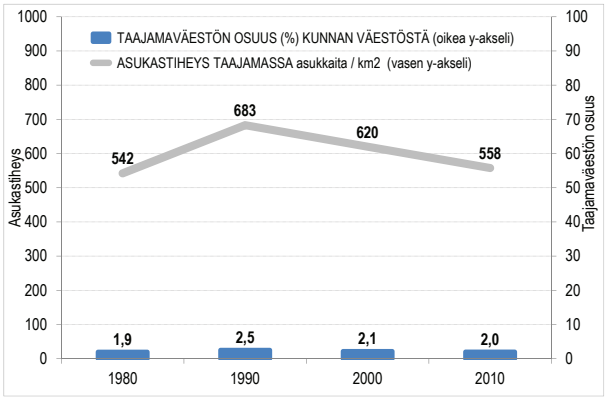
1:60 000

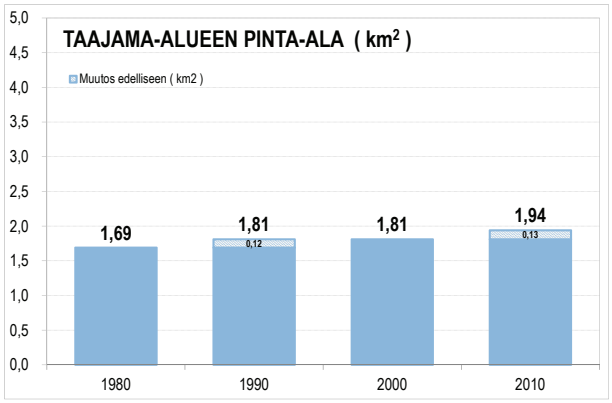

Salo

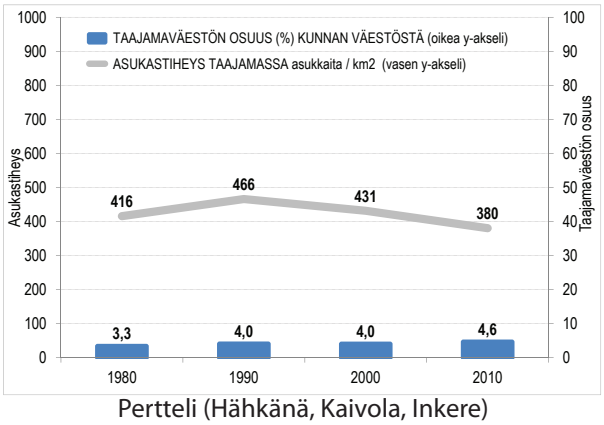

Salo

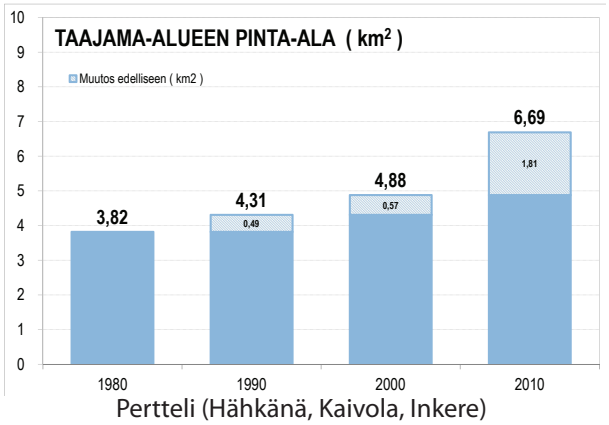

Märy

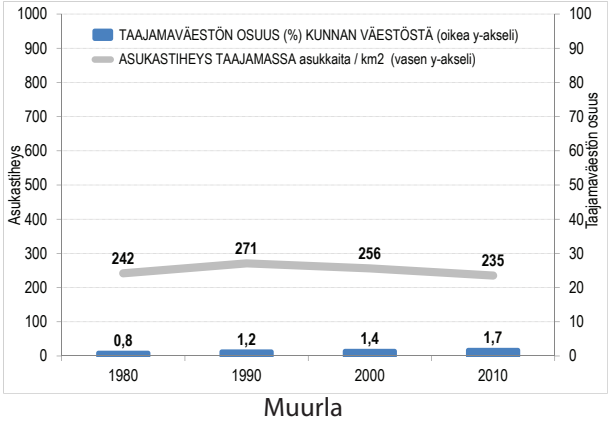

Märy

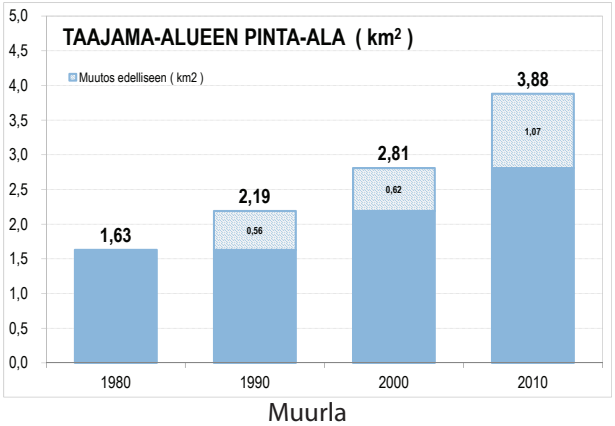

Pertteli (Hähkänä, Kaivola, Inkere)

Pertteli (Hähkänä, Kaivola, Inkere)

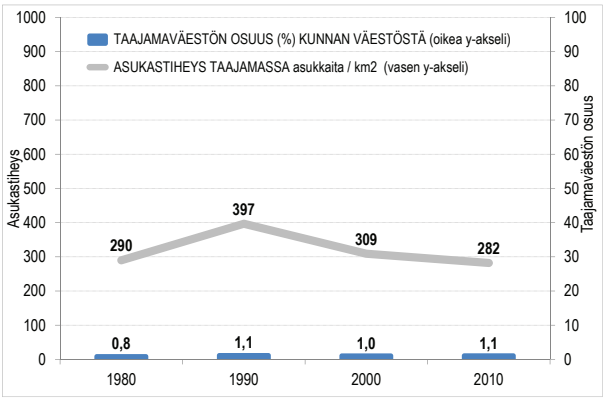

Muurla

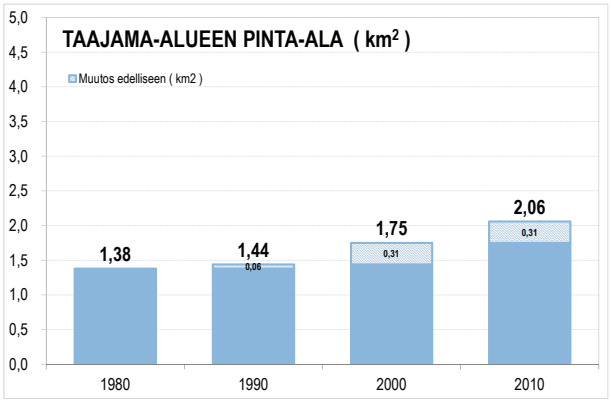

Muurla

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010
SALON SEUTU 1/3

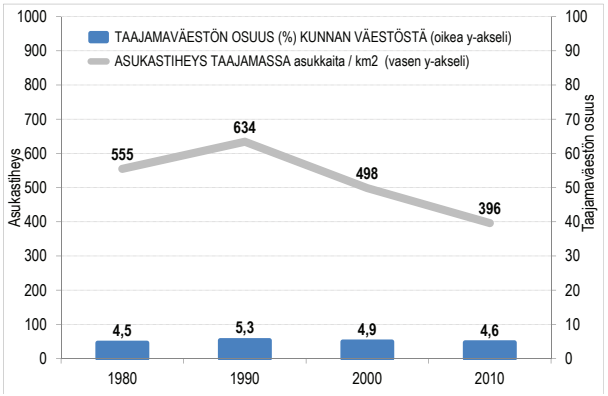
LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys

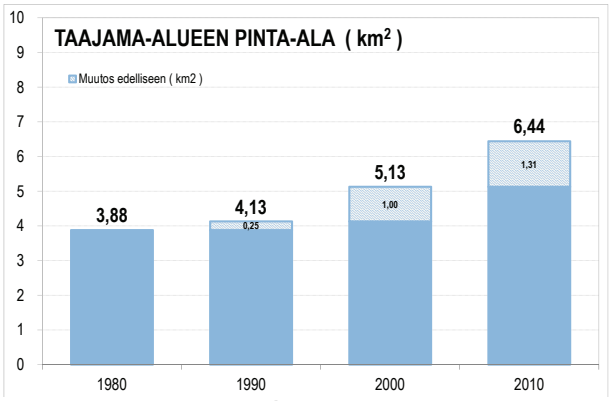

Suomusjärvi

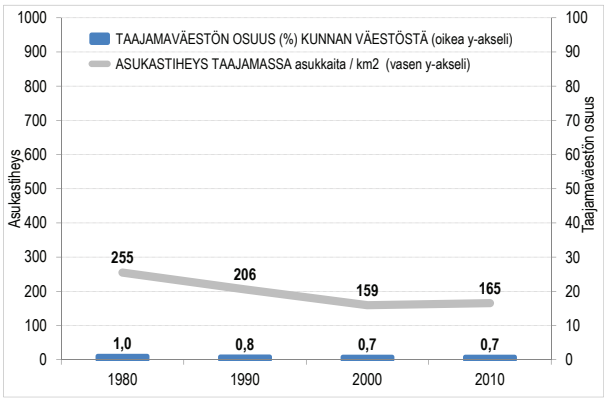

Suomusjärvi

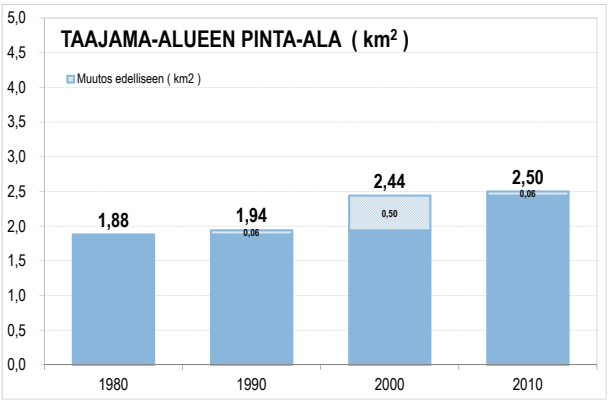

Perniö

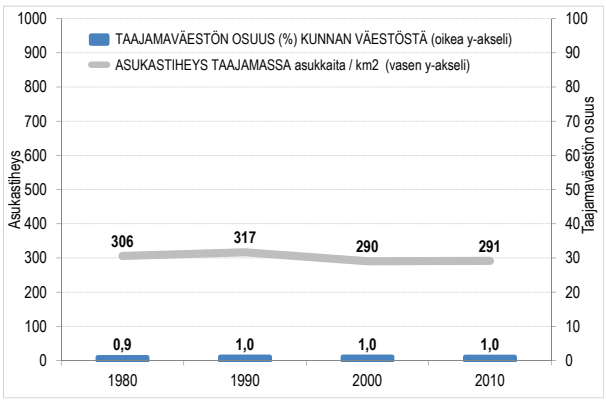

Perniö

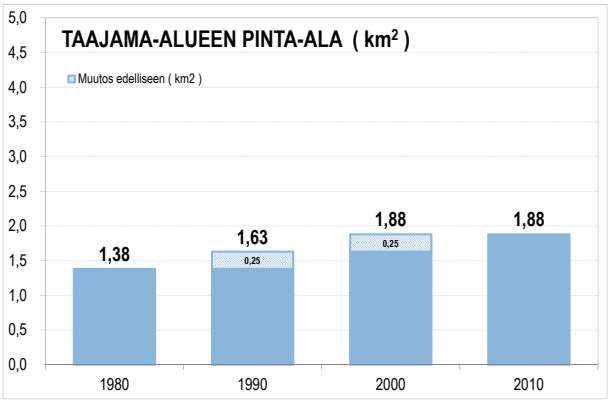

Teijo

Teijo

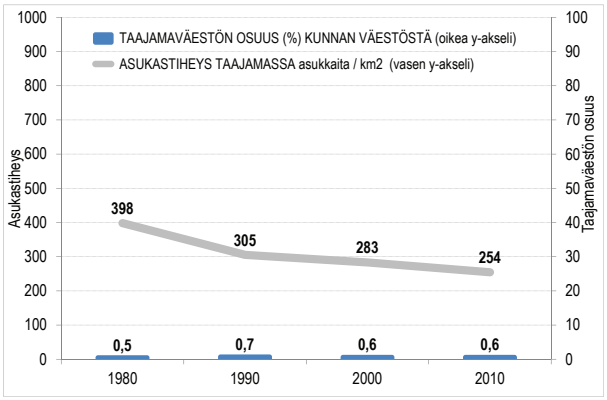

Toija (Kisko)

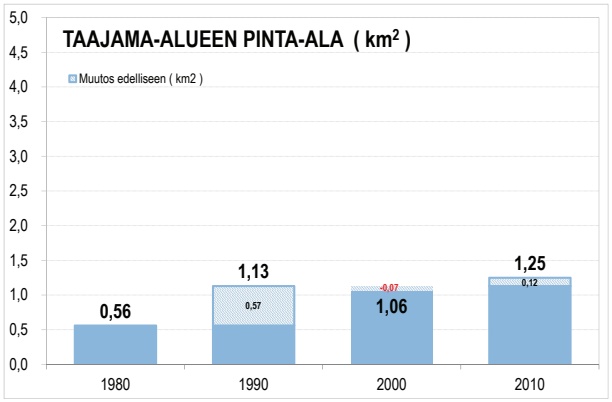

Toija (Kisko)

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010
SALON SEUTU 2/3

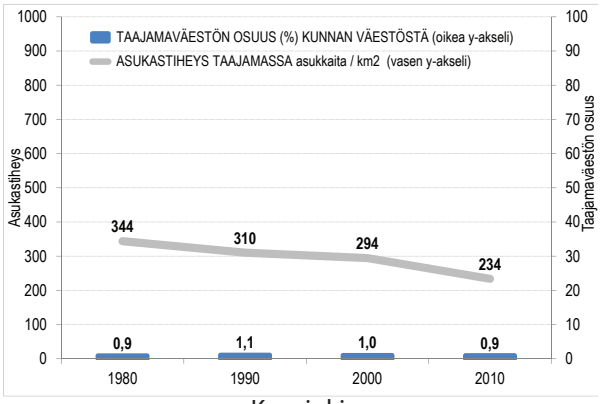
LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys

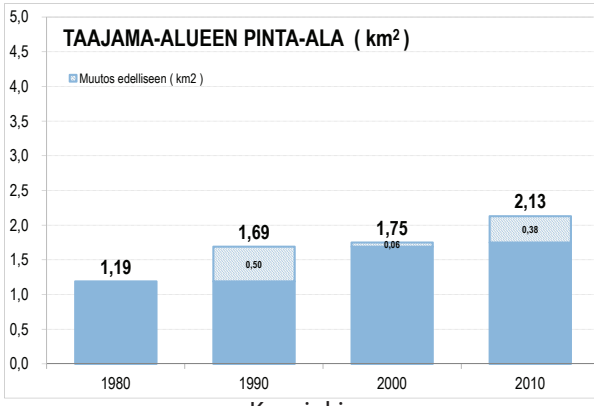

Kiikala

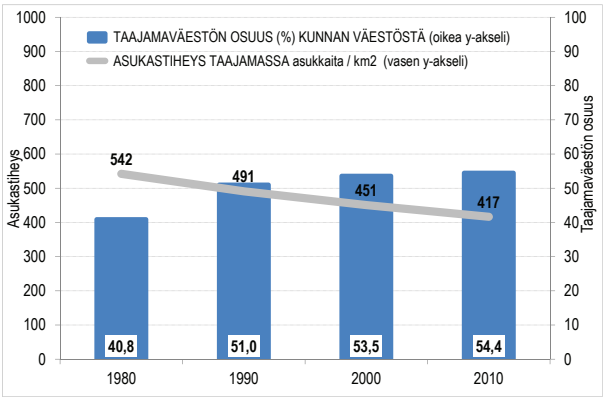

Kiikala

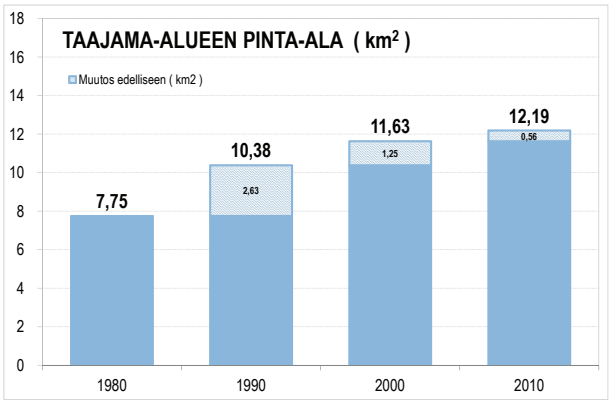

Kuusjoki

Kuusjoki

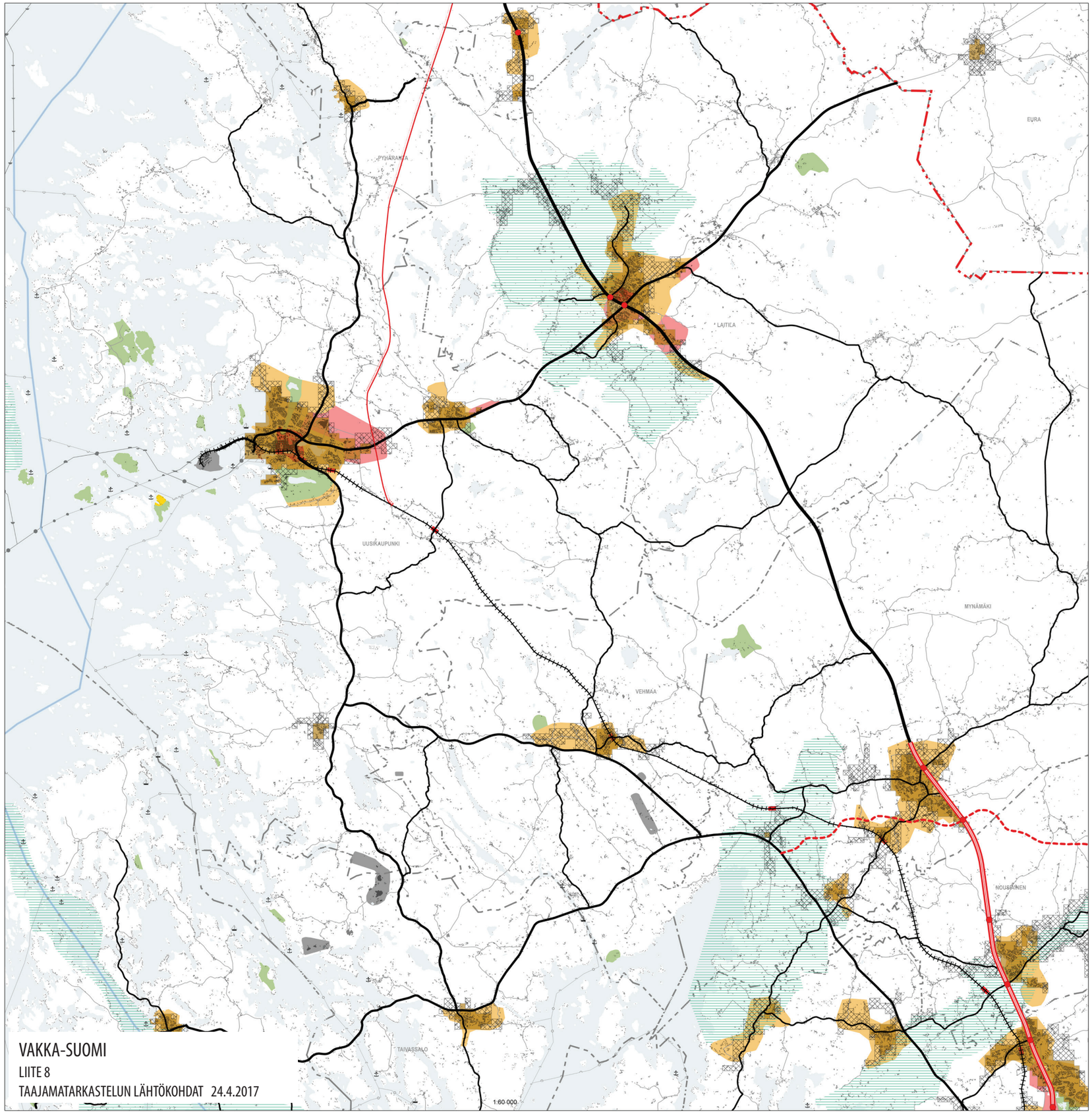

Somero

Somero

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010
SALON SEUTU 3/3

LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys

VAKKA-SUOMI

LIITE 8

TAAJAMATARKASTELUN LÄHTÖKOHDAT 24.4.2017

Taajamarakenne

Maakuntakaavan voimassa olevat aktiivisen maankäytön alueet

C	Keskustatoimintojen alue
A	Taajamatoimintojen alue
TP	Työpaikkatoimintojen alue / kohde
T	Teollisuustoimintojen alue / kohde
E	Erityistoimintojen alue / kohde
R	Retkeily- ja matkailutoimintojenalue
V	Virkistysalue

Reunaehdot
Aktiivisen maankäytön merkinnät määräyksineen osoittavat tavoitellun taajamarakenteen laajuuden. Erityisen kriittiset suunnat, joille taajamarakenteen ei tule laajentua voidaan päätellä muiden maakuntakaavamerkintöjen avulla. Herkkiä reunaehtojat ovat mm. arvokkat maisema-alueet (viivoitetut alueet), rakennettu kulttuuriperintö, arvokkaat virkistysalueet sekä ekologiset yhteydet Aktiivisen toiminnan ja arvojen rajapinnan tunnistaminen on toimintoja yhteensovitettaessa tärkeää.

Yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmä YKR
Kaavatyössä keskeisenä lähtökohtana on käytetty SYKE:n YKR ruututietoa. Paikkatietojärjestelmä mahdollistaa tietojen laskennan aluemaisiin kohteisiin. Rajaus perustuu 250*250 ruudukkoon, jossa huomioidaan asukasluvun lisäksi rakennusten lukumäärä, kerrosala ja keskittyneisyys. Järjestelmällä on pystytty luomaan valtakunnallisesti yhtenäinen kokonaiskuva yhdyskuntarakenteen tilasta ja kehityssuunnista. Näin saadaan vertailukelpoista tietoa yhdyskuntarakenteessa tapahtuneista muutoksista.

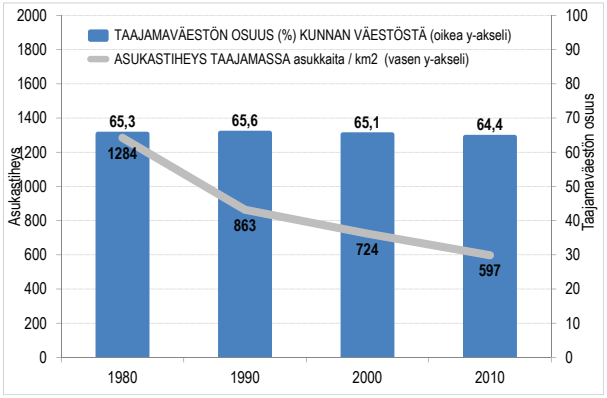
Taajama
Taajamalla tarkoitetaan vähintään 200 asukkaan taajaan rakennettua aluetta, jossa rakennusten tiheys, kerrosala ja ryhmittyminen muodostavat taaja-asutusta. Suomen ympäristökeskuksen taajamarajaus jakaantuu tiheään taajama-alueeseen ja harvaan taajama-alueeseen.

YKR-taajaman jakaminen tiheään ja harvaan taajama-aluerajaukseen mahdollistaa keskeisten kehitettävien taajama-alueiden ja ns. lievealueiden reunojen tunnistamisen.

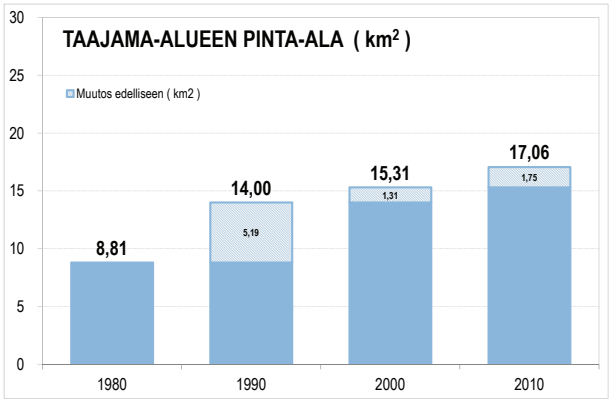
Tiheä taajama-alue
Tiheä taajama-alue vastaa aluetehokkuudeltaan yleisesti jo rakennettua asemakaavoitettua taajama-aluetta (e>0,02).

Harva taajama-alue
Harva taajama-alue on pääosin asemakaavoittamatonta alhaisen tehokkuuden taajama-aluetta. Harva taajama-alue voi olla keskeneräistä asemakaava-aluetta, asemakaavan lähialuetta, tiheämpää tienvarsiasutusta tai tiheään taajamaan kytkeytyvää, luonteeltaan kylämäistä asutusta.

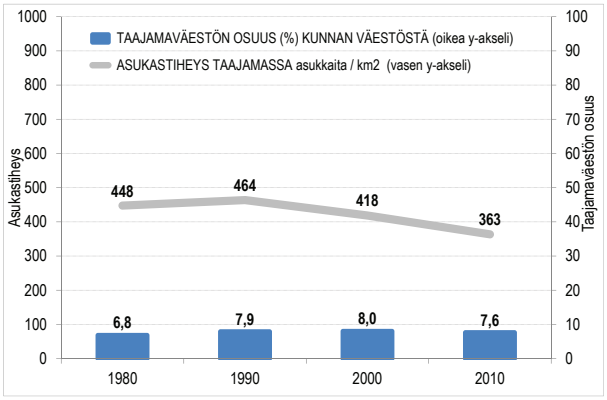
Rakeisuus
Aineistolla havainnollistetaan esiin taajamien rakennetta. Aineistoa käytettäessä on keskeistä tunnistaa alueiden yleiskaavoissa määritellyt aluevaraukset - tiivistämisen ja tehostamisen mahdollisuudet mutta myös esim. keskeisten virkistysalueiden asettamat reunaehdot.

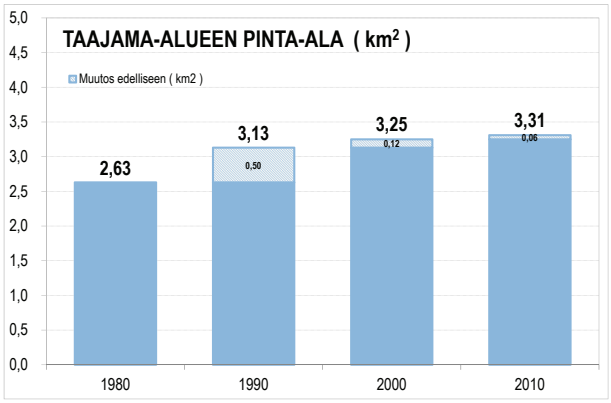

Uusikaupunki

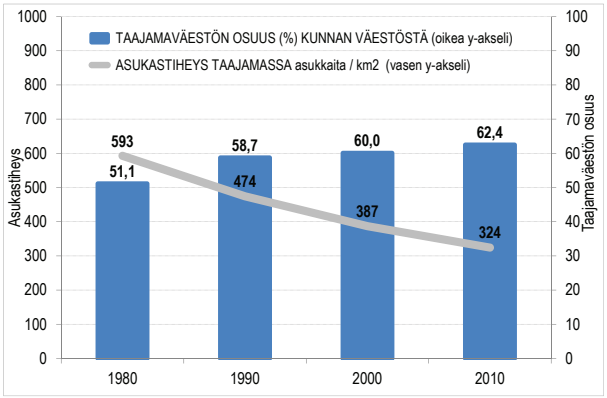

Uusikaupunki

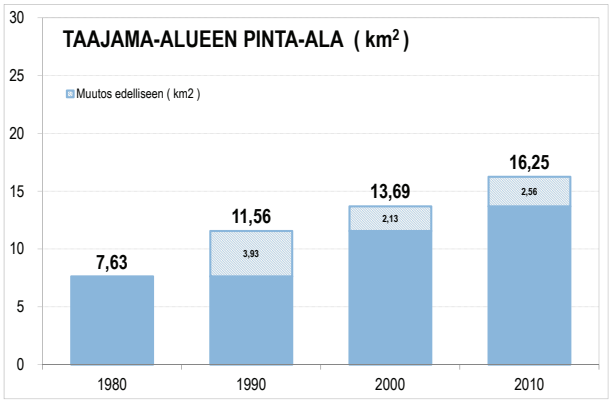

Kalanti

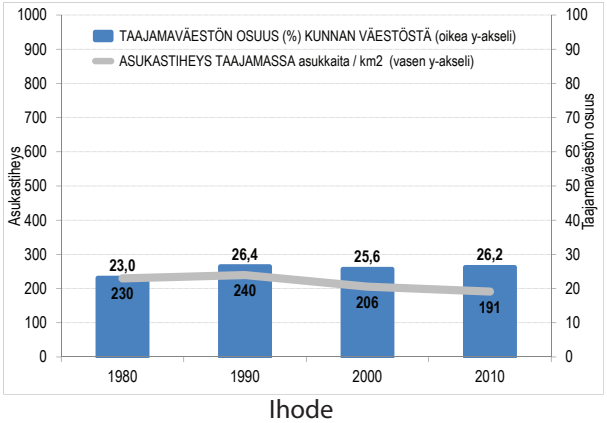

Kalanti

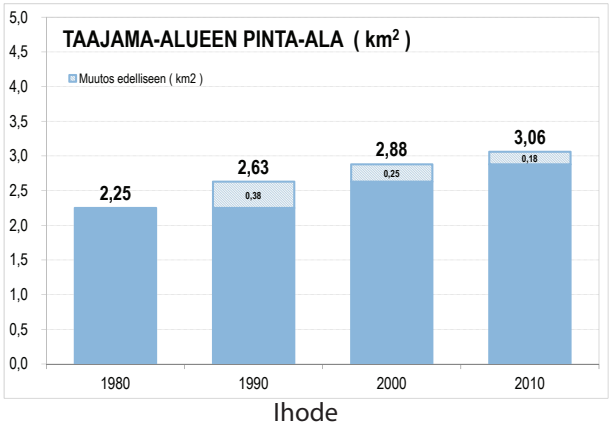

Laitila

Laitila

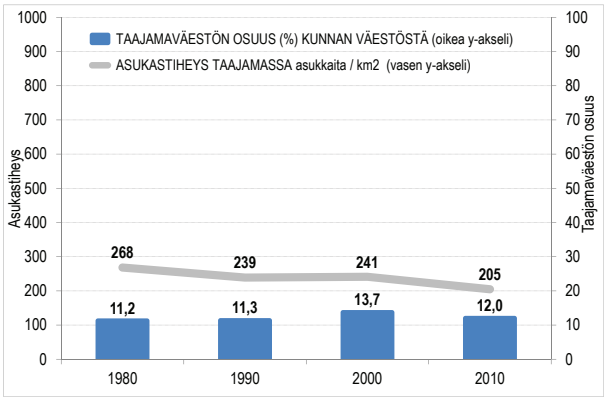

Ihode

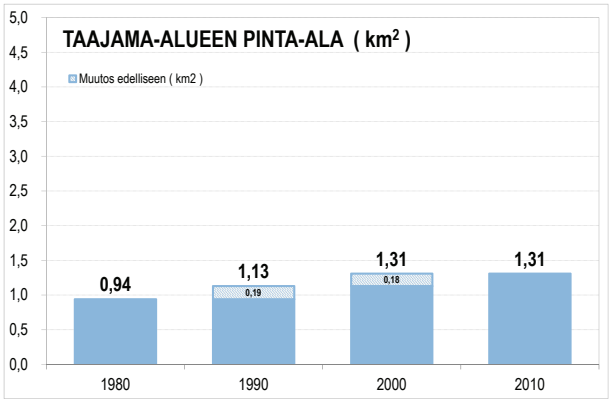

Ihode

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010
VAKKA-SUOMI 1/2

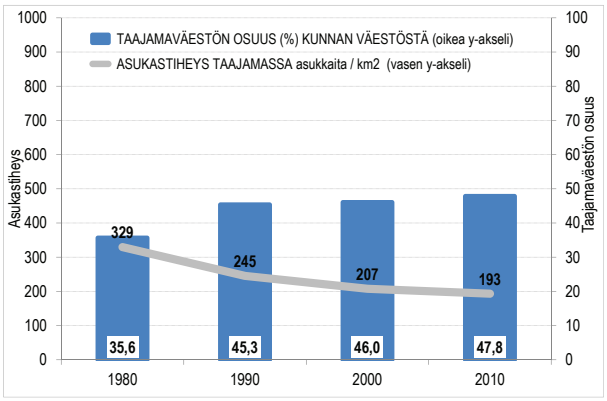
LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys

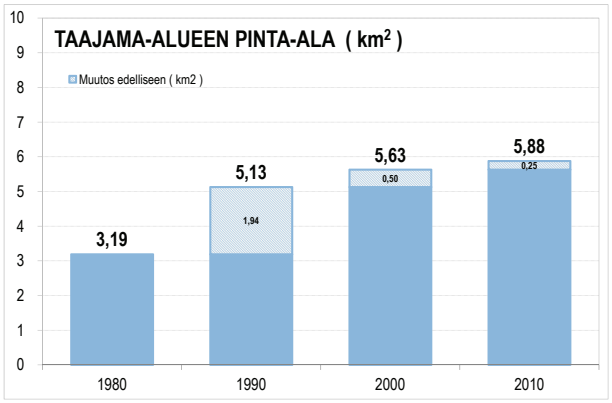

Rohdainen

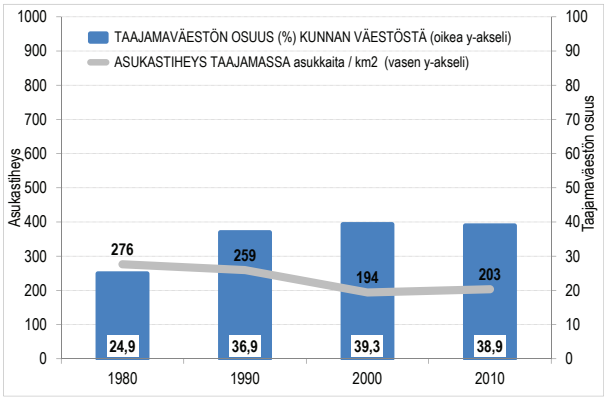

Rohdainen

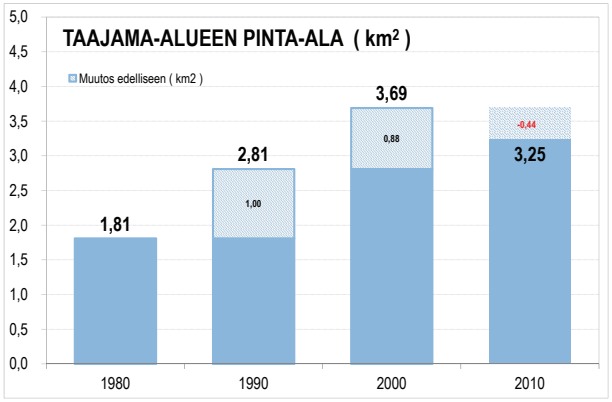

Vehmaa

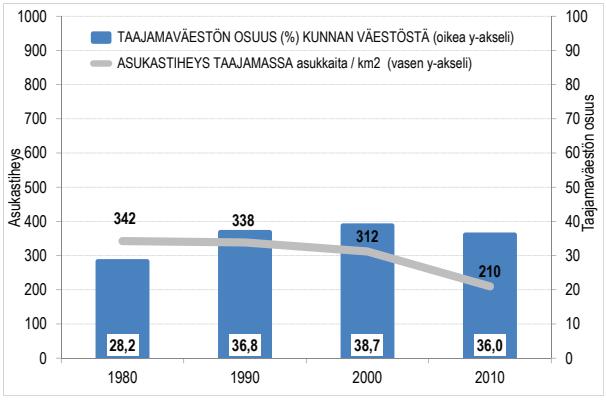

Vehmaa

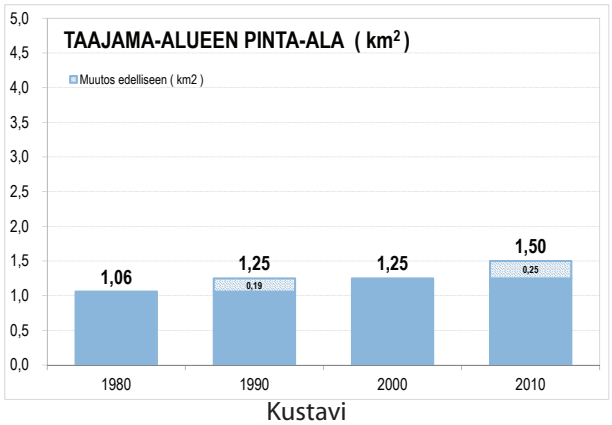

Taivassalo

Taivassalo

Kustavi

Kustavi

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010
VAKKA-SUOMI 2/2

LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys

SÄKYLÄ
ORIPÄÄ
LOIMAA
PÖYTYÄ
AURA
TARVASJOKI
KOSKI TL
MARTTILA

LOIMAAN SEUTU
LIITE 8
TAAJAMATARKASTELUN LÄHTÖKOHDAT 24.4.2017

1:60 000

Taajamarakenne

Maakuntakaavan voimassa olevat aktiivisen maankäytön alueet

	C	Keskustatoimintojen alue
	A	Taajamatoimintojen alue
	TP	Työpaikkatoimintojen alue / kohde
	T	Teollisuustoimintojen alue / kohde
	E	Erityistoimintojen alue / kohde
	R	Retkeily- ja matkailutoimintojenalue
	V	Virkistysalue

Reunaehdot
Aktiivisen maankäytön merkinnät määräyksineen osoittavat tavoitellun taajamarakenteen laajuuden. Erityisen kriittiset suunnat, joille taajamarakenteen ei tule laajentua voidaan päätellä muiden maakuntakaavamerkintöjen avulla. Herkkiä reunaehtojat ovat mm. arvokkat maisema-alueet (viivoitetut alueet), rakennettu kulttuuriperintö, arvokkaat virkistysalueet sekä ekologiset yhteydet Aktiivisen toiminnan ja arvojen rajapinnan tunnistaminen on toimintoja yhteensovitettaessa tärkeää.

Yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmä YKR
Kaavatyössä keskeisenä lähtökohtana on käytetty SYKE:n YKR ruututietoa. Paikkatietojärjestelmä mahdollistaa tietojen laskennan aluemaisiin kohteisiin. Rajaus perustuu 250*250 ruudukkoon, jossa huomioidaan asukasluvun lisäksi rakennusten lukumäärä, kerrosala ja keskittyneisyys. Järjestelmällä on pystytty luomaan valtakunnallisesti yhtenäinen kokonaiskuva yhdyskuntarakenteen tilasta ja kehityssuunnista. Näin saadaan vertailukelpoista tietoa yhdyskuntarakenteessa tapahtuneista muutoksista.

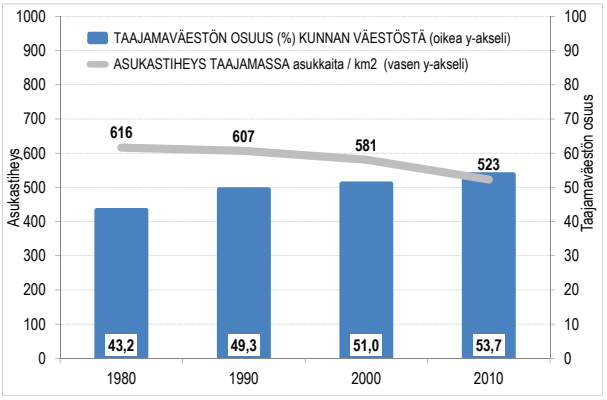
Taajama
Taajamalla tarkoitetaan vähintään 200 asukkaan taajaan rakennettua aluetta, jossa rakennusten tiheys, kerrosala ja ryhmittyminen muodostavat taaja-asutusta. Suomen ympäristökeskuksen taajamarajaus jakaantuu tiheään taajama-alueeseen ja harvaan taajama-alueeseen.

YKR-taajaman jakaminen tiheään ja harvaan taajama-aluerajaukseen mahdollistaa keskeisten kehitettävien taajama-alueiden ja ns. lievealueiden reunojen tunnistamisen.

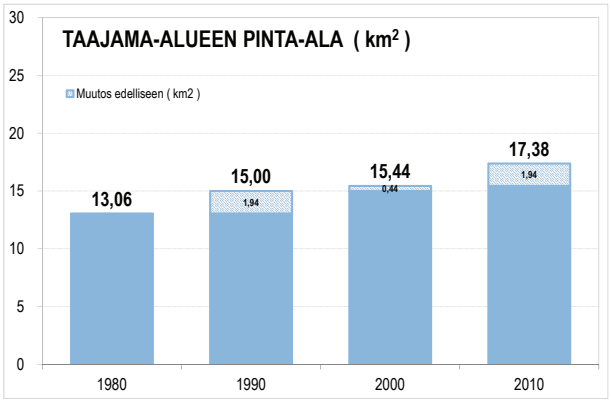
Tiheä taajama-alue
Tiheä taajama-alue vastaa aluetehokkuudeltaan yleisesti jo rakennettua asemakaavoitettua taajama-aluetta (e>0,02).

Harva taajama-alue
Harva taajama-alue on pääosin asemakaavoittamatonta alhaisen tehokkuuden taajama-aluetta. Harva taajama-alue voi olla keskeneräistä asemakaava-aluetta, asemakaavan lähialuetta, tiheämpää tienvarsiasutusta tai tiheään taajamaan kytkeytyvää, luonteeltaan kylämäistä asutusta.

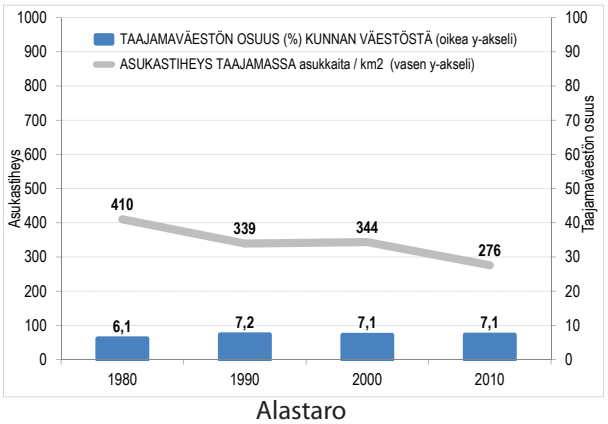
Rakeisuus
Aineistolla havainnollistetaan esiin taajamien rakennetta. Aineistoa käytettäessä on keskeistä tunnistaa alueiden yleiskaavoissa määritellyt aluevaraukset - tiivistämisen ja tehostamisen mahdollisuudet mutta myös esim. keskeisten virkistysalueiden asettamat reunaehdot.

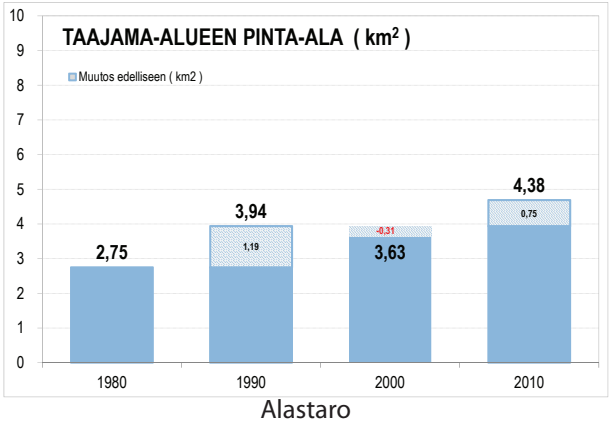

Loimaa

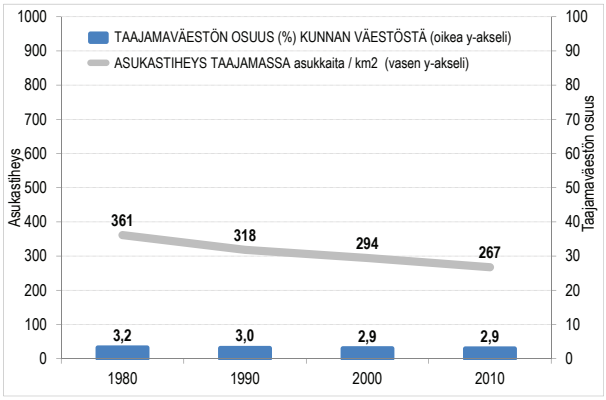

Loimaa

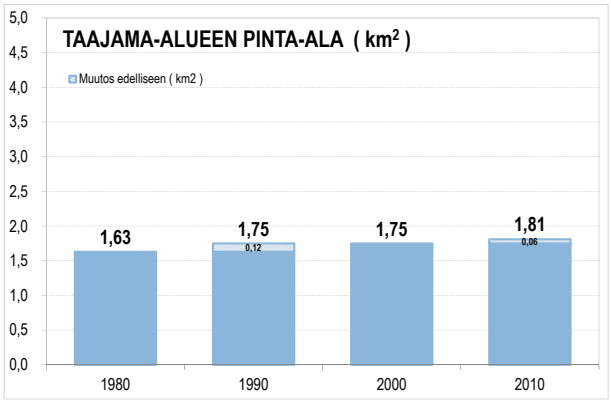

Alastaro

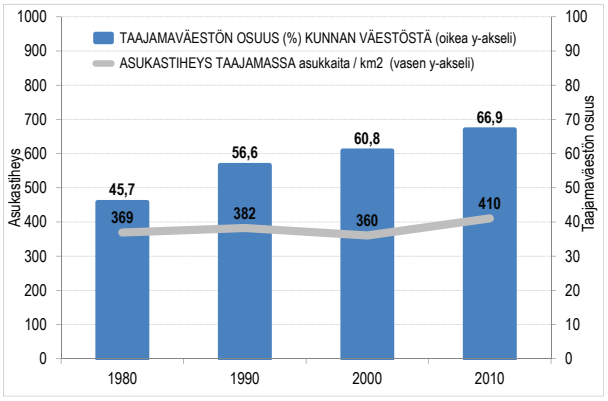

Alastaro

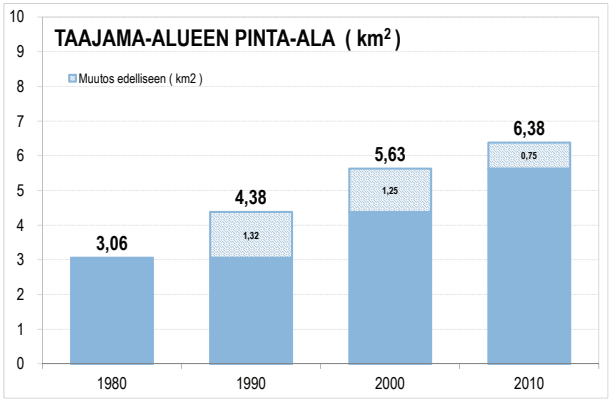

Mellilä

Mellilä

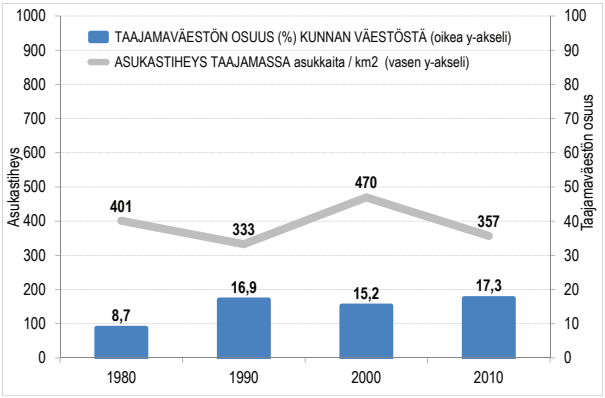

Aura

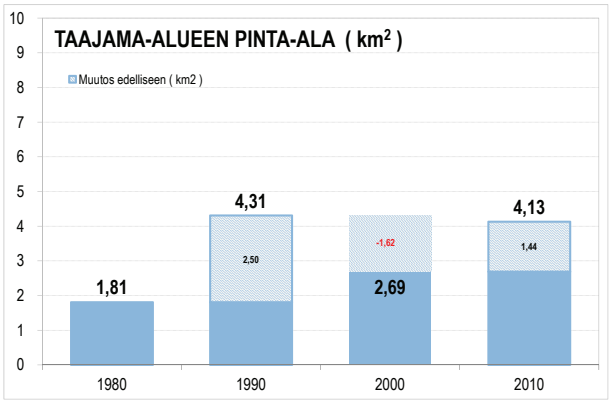

Aura

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010
LOIMAAN SEUTU 1/3

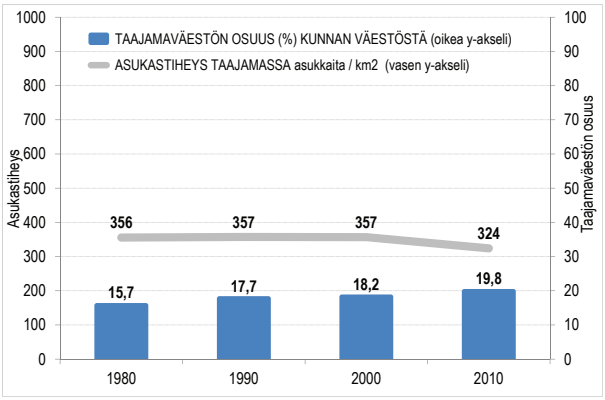
LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys

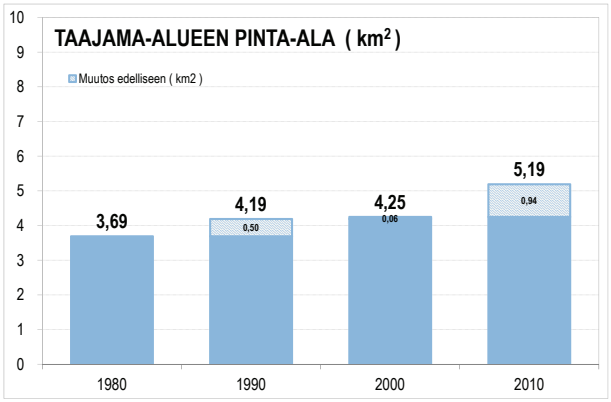

Riihikoski (Pöytyä)

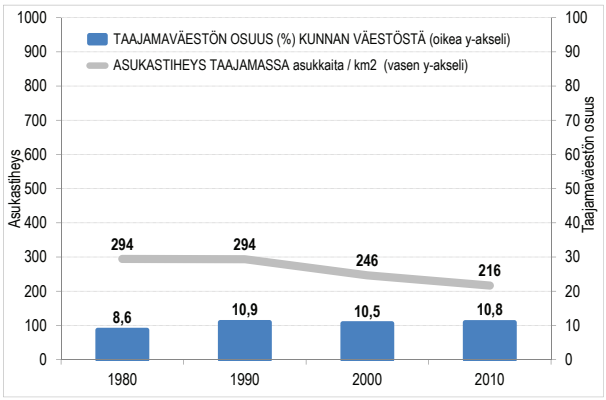

Riihikoski (Pöytyä)

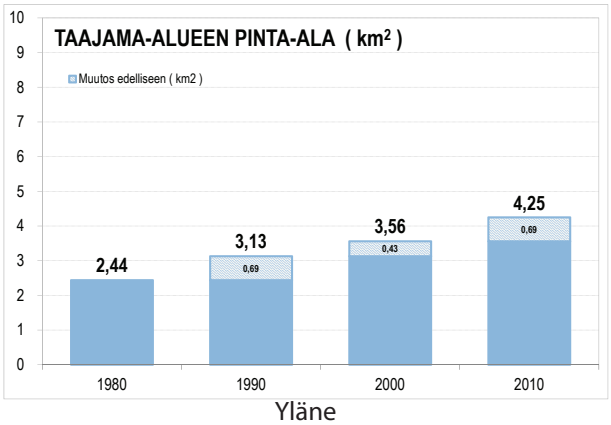

Kyrö

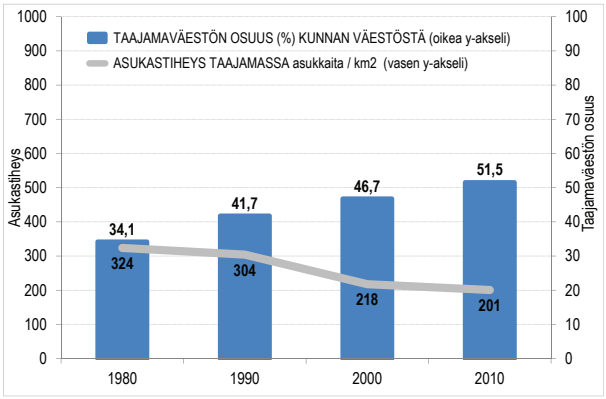

Kyrö

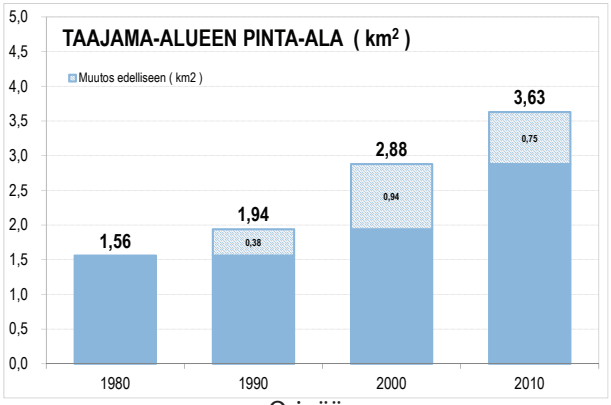

Yläne

Yläne

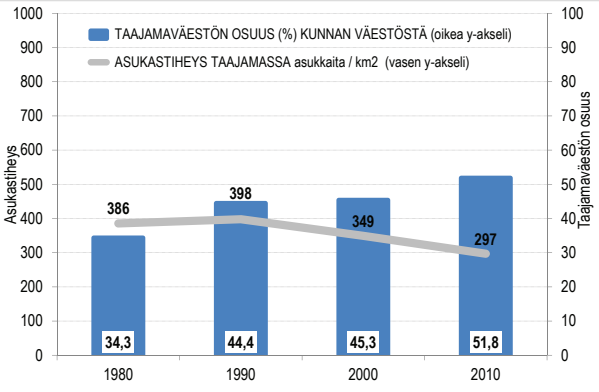

Oripää

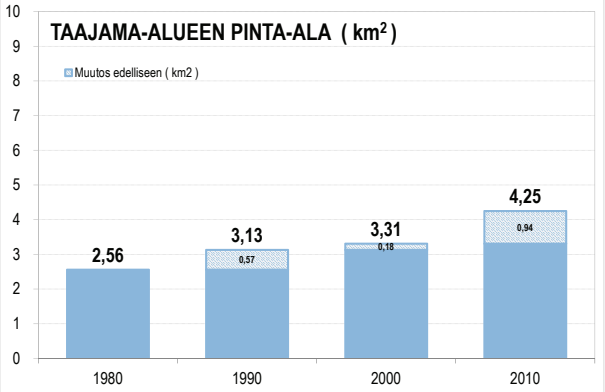

Oripää

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010
LOIMAAN SEUTU 2/3

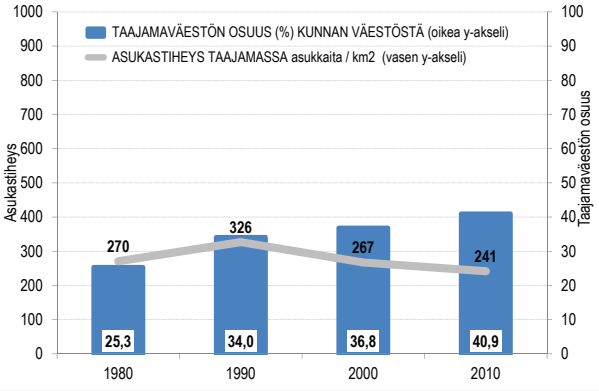
LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys

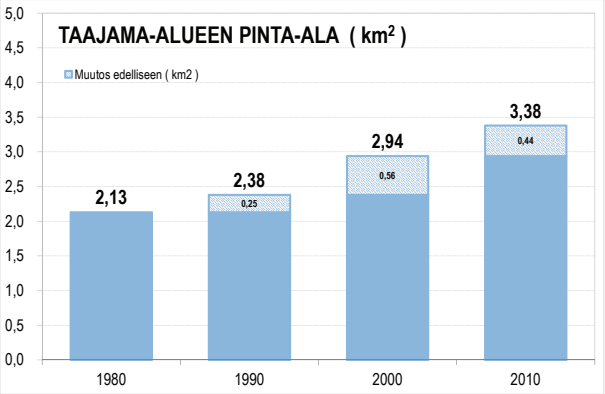

Koski Tl

Koski Tl

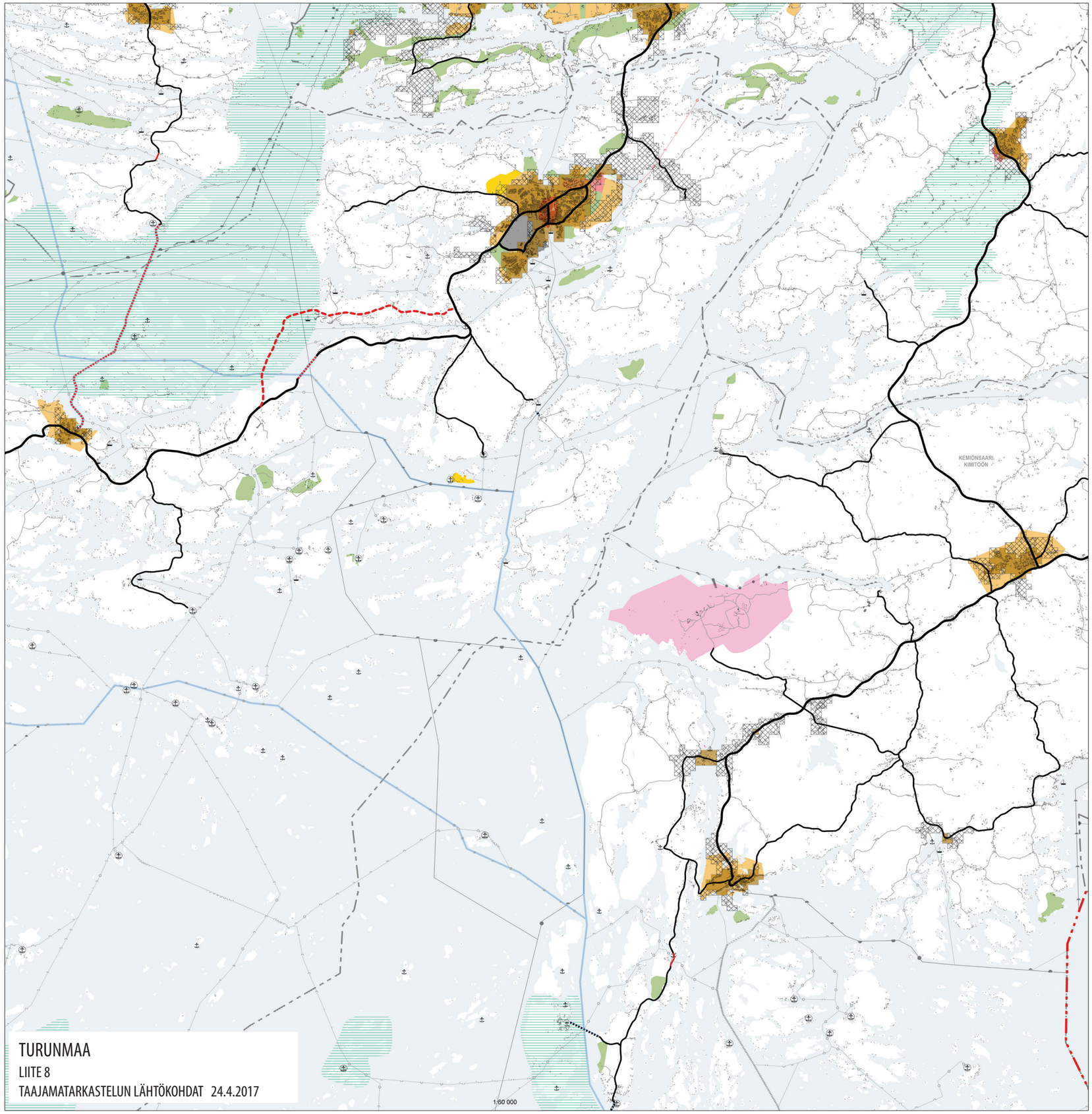

Marttila

Marttila

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010
LOIMAAN SEUTU 3/3

LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys

TURUNMAA
LIITE 8
TAAJAMATARKASTELUN LÄHTÖKOHDAT 24.4.2017

Taajamarakenne

Maakuntakaavan voimassa olevat aktiivisen maankäytön alueet

	C	Keskustatoimintojen alue
	A	Taajamatoimintojen alue
	TP	Työpaikkatoimintojen alue / kohde
	T	Teollisuustoimintojen alue / kohde
	E	Erityistoimintojen alue / kohde
	R	Retkeily- ja matkailutoimintojenalue
	V	Virkistysalue

Reunaehdot
Aktiivisen maankäytön merkinnät määräyksineen osoittavat tavoitellun taajamarakenteen laajuuden. Erityisen kriittiset suunnat, joille taajamarakenteen ei tule laajentua voidaan päätellä muiden maakuntakaavamerkintöjen avulla. Herkkiä reunaehtojat ovat mm. arvokkat maisema-alueet (viivoitetut alueet), rakennettu kulttuuriperintö, arvokkaat virkistysalueet sekä ekologiset yhteydet Aktiivisen toiminnan ja arvojen rajapinnan tunnistaminen on toimintoja yhteensovitettaessa tärkeää.

Yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmä YKR
Kaavatyössä keskeisenä lähtökohtana on käytetty SYKE:n YKR ruututietoa. Paikkatietojärjestelmä mahdollistaa tietojen laskennan aluemaisiin kohteisiin. Rajaus perustuu 250*250 ruudukkoon, jossa huomioidaan asukasluvun lisäksi rakennusten lukumäärä, kerrosala ja keskittyneisyys. Järjestelmällä on pystytty luomaan valtakunnallisesti yhtenäinen kokonaiskuva yhdyskuntarakenteen tilasta ja kehityssuunnista. Näin saadaan vertailukelpoista tietoa yhdyskuntarakenteessa tapahtuneista muutoksista.

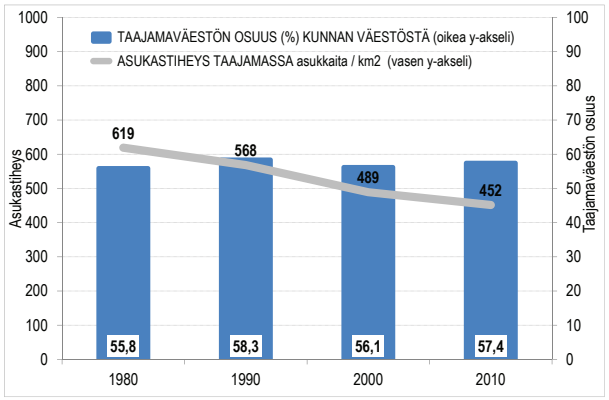
Taajama
Taajamalla tarkoitetaan vähintään 200 asukkaan taajaan rakennettua aluetta, jossa rakennusten tiheys, kerrosala ja ryhmittyminen muodostavat taaja-asutusta. Suomen ympäristökeskuksen taajamarajaus jakaantuu tiheään taajama-alueeseen ja harvaan taajama-alueeseen.

YKR-taajaman jakaminen tiheään ja harvaan taajama-aluerajaukseen mahdollistaa keskeisten kehitettävien taajama-alueiden ja ns. lievealueiden reunojen tunnistamisen.

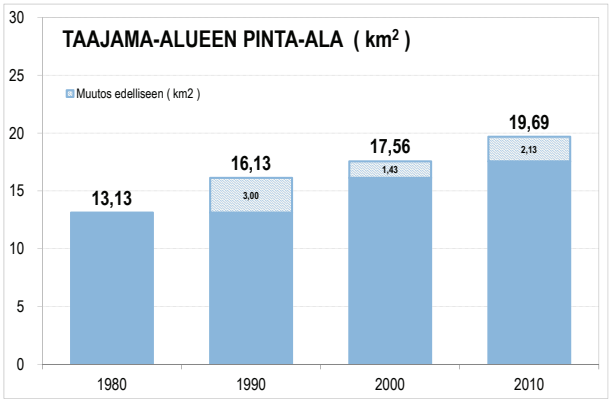
Tiheä taajama-alue
Tiheä taajama-alue vastaa aluetehokkuudeltaan yleisesti jo rakennettua asemakaavoitettua taajama-aluetta (e>0,02).

Harva taajama-alue
Harva taajama-alue on pääosin asemakaavoittamatonta alhaisen tehokkuuden taajama-aluetta. Harva taajama-alue voi olla keskeneräistä asemakaava-aluetta, asemakaavan lähialuetta, tiheämpää tienvarsiasutusta tai tiheään taajamaan kytkeytyvää, luonteeltaan kylämäistä asutusta.

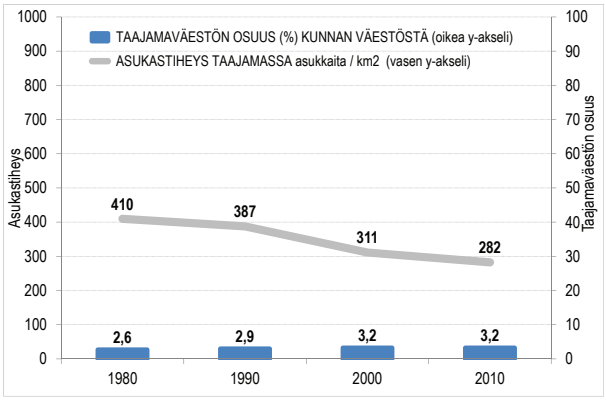
Rakeisuus
Aineistolla havainnollistetaan esiin taajamien rakennetta. Aineistoa käytettäessä on keskeistä tunnistaa alueiden yleiskaavoissa määritellyt aluevaraukset - tiivistämisen ja tehostamisen mahdollisuudet mutta myös esim. keskeisten virkistysalueiden asettamat reunaehdot.

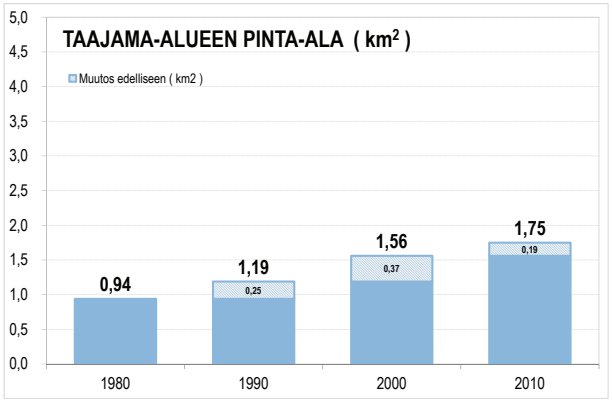

Parainen

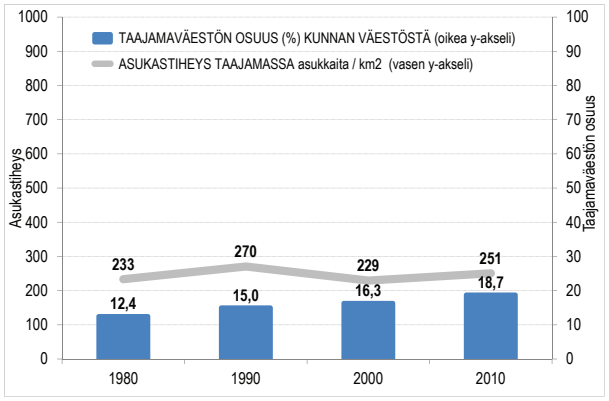

Parainen

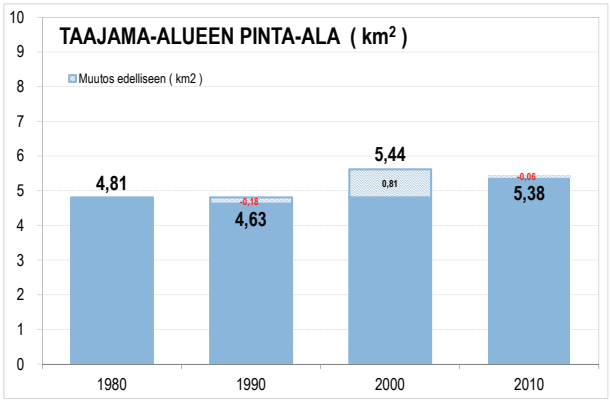

Nauvo

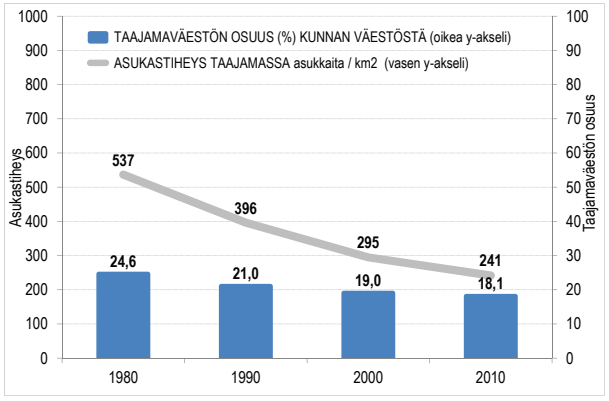

Nauvo

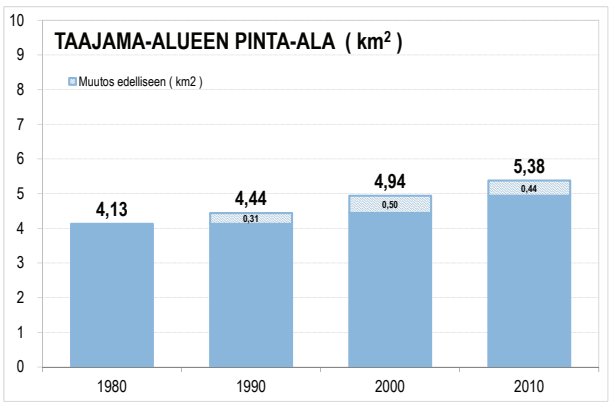

Kemiö

Kemiö

Taalintehdas

Taalintehdas

MAAKUNTAKAAVASSA TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI OSOITETTUJEN ALUEIDEN KEHITYS 1980-2010

TURUNMAA 1/1

LIITE 8 Asukastiheys taajamassa ja taajamaväestön osuus kunnan asukkaista 24.4.2017
Taajamien pinta-alan kehitys